

**Valsts kultūrkapitāla fondā atbalstīts Rīgas Centrālās bibliotēkas
projekts „Rīga – arhitektūras pieminekļa vēstures skatījumā – 2” par
Ziemeļblāzmas arhitektūras kompleksu**

SATURS

CD „Ziemeļblāzmas gids”

Augusts Dombrovskis (1845-1927).....	2
„ZIEMEĻBLĀZMA” – pils Vecmīlgrāvī, Ziemeļblāzmas ielā 36.	2
Bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma” (1904)	16
Zaļā skola (1899)	18
Fabrikas skola (1900).....	21
Leons Paegle „Ziemeļblāzmā”	22
Marta Rinka (1880 -1953)	24
Burtnieku nams (1907)	33
Krišjānis Barons (1835-1923).....	42
Proģimnāzija (1908).....	48
Bērnu svētki (1908).....	51
„Ziemeļblāzmas” pils (1913)	54
„Ziemeļblāzmas” koris (1895).....	58
Ziemeļblāzmas teātris (1904).....	59
Ziemeļblāzmas parks (1905).....	61
Ziedojumu vākšana (1903)	64
Satiksmes auto Sarkandaugava – Jaunmīlgrāvis (1912).....	65
A. Dombrovska piemineklis (1934).....	66
Bibliotēka (1911)	67
Bezalkohola biedrības „Ziemeļblāzma” hronika (1902-1929)	69
Jānis Rieksts (1881 – 1970)	74
Rīgas Centrālās bibliotēkas Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka.....	76
Bibliotēka bildēs (1946 - 2004)	79
Vecmīlgrāvis bildēs (2001 – 2004).....	83
Laimonis Vāczemnieks „Mana Ziemeļblāzma”	87
Bibliogrāfija	87

Augusts Dombrovskis (1845-1927)

„ZIEMEĻBLĀZMA” – pils
Vecmilgrāvī, Ziemeļblāzmas
ielā 36.

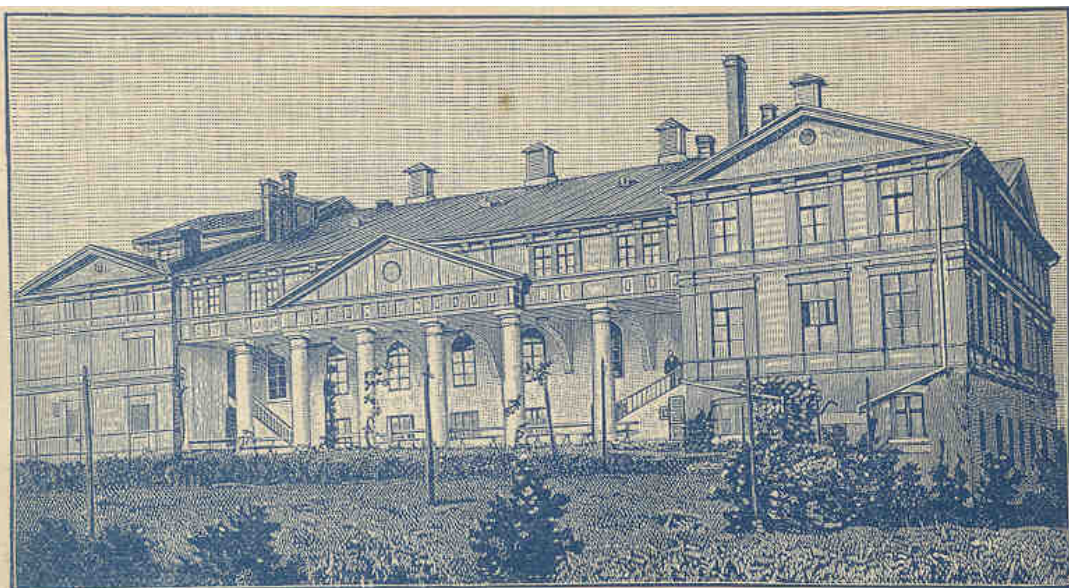
Šobrīd redzamā ēka ir celta
1913. gadā uz vecās,
1906.gada 21. janvārī
nodedzinātās pils pamatiem.
Pils ir vietējās nozīmes
arhitektūras piemineklis
Nr. 8221. Valsts kultūras
pieminekļu aizsardzībā datēta
ar 1914. gadu.

Savā garajā mūžā „Ziemeļblāzma” ir piedzīvojuši gan ziedu laikus un uzplaukumu, gan karu un posta gadus. Taču Augusts Dombrovskis to vienmēr ir uzturējis kā kultūras un izglītības nesēju mīlgrāviešiem – „mīļai latvju tautai” – , kā teikts testamentā.

“No sava tēva un mātes neesmu nekā vairāk
mantojis, kā sevi pašu. Visa manta... ir manis
paša iegūta, pelnot paša rokām un pieliekot visus
spēkus, bez mazākās sevis taupīšanas. “Darbe
pārspēj visu” ir mana dziļākā atziņa... Bezalkohola
biedrības “Ziemeļblāzmas” lietošanā ir no manis
nodots zem nosacījumiem biedrības nams ar
inventāru, parku un citiem piederumiem. No manis
arī celta ēka progimnāzijai, kā arī rakstnieku
nams, saukts “Ģurnieku”... Tos atdošu savai
mīļai latvju tautai.”

(No A.Dombrovskā testamentā, 1925.g.)

Milgrahwa Besalkohola Beedriba «Seemeļblāhima» 1904 – 1906. g.

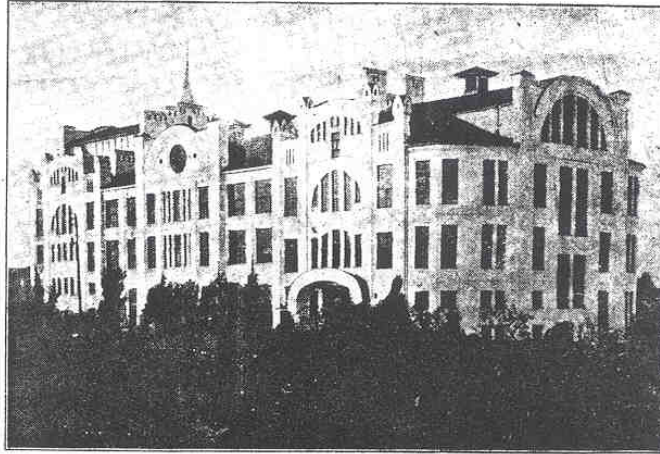

„Seemeļblāhima” Milgrahwi veģz beđsnađanađ.

Pirmās Ziemeļblāzmas pils krāsmatas.

Pašlaik pils ir renovācijas gaidās, bet 20. gs. sākumā, kad Augusts Dombrovskis to uz lapas uzzīmēja, bet tēlnieks Gustavs Šķilters uzņēmās arhitekta atbildību (A. Dombrovskim nebija atbilstoša diploma), tā tika celta no dzelzs un betona par spīti nelabvēļiem un skauģiem. Sienās tikusi iebetonēta dzelzs armatūra: stieņi un enkuru ķēdes.

Atklāšana notika 1913. gada 1. septembrī.

ТОРЖЕСТВО ОТКРЫТІЯ

ДОМА

МЮЛЬГРАБЕНСКАГО БЕЗАЛКОГОЛЬНАГО ОБЩЕСТВА
„SEEMELBLAHSMA“ (СЪВЕРНОЕ СІЯНІЕ)

..... 1 СЕНТЯБРЯ 1913 ГОДА. ....

MIHLGRAHWJA BESALKOHOLA BEEDRIBAS

„SEEMELBLAHSMAS“

NAMA ATKLAHSCHANAS

SWEHTKI

1. SEPTEMBRI 1913. G.

Atklāšanas svētku programmas tituls.

Программа.

- I.
- 1) АКТЪ ОТКРЫТІЯ.
To mihlestības spēhku luhdsam (Коль Славень) . Д. Бортовскій.
Исп. хоръ.
Ръчь священника Баранова.
Deews ir ta mihlīb' . . . . . Энгель.
Исп. хоръ.
Ръчь пастора А. Нѣдра.
Rihta dseesma . . . . . I. Витоль.
Исп. хоръ.
Ръчь члена Государств. Думы И. П. Залита.
Народный гимнь.
  - 2) ПРИВѢТСТВІЯ.

КОНЦЕРТЬ.

Въ концертѣ участвуютъ: профессоръ I. ВИТОЛЬ, своб. худ. П. ЮЗУУСЪ, г-жа А. ВИТОЛЬ (сопранъ соло), ЭЛЪКСЪ-ЭЛЪКСНИТЬ (баритонъ соло), А. ДОМБРОВСКІЙ (скрипка) и хоры пѣвчихъ Рижск. Латышскаго о-ва и о-ва „Seemeļblāzma“. Аккомпанируетъ г-жа Л. ДОМБРОВСКАЯ.

- I.
- 1) Seemeļblāzma, кантата . . . . . I. Витоль.
Исп. сѣд. хоры подь управ. I. Витола.
  - 2) Народныя пѣсни для оркестра . . . . . I. Витоль.
  - 3) a) Kad buhs as'ras israudatas . . . . . Э. Дарзинь.
b) Teizi to stundu . . . . . Э. Дарзинь.
c) Пѣсня . . . . . Глазуновъ.
Исп. Элькс-Элкснитъ.
  - 4) Репсодія на латышскій нар. пѣсни . . . . . I. Витоль.
Исп. А. Домбровскій.
  - 5) a) Imanta . . . . . А. Калниņa.
b) Upe un zilveka dsihve . . . . . I. Витоль.
Исп. хоръ Рижск. Лат. о-ва подь упр. П. Юзууса.

АНТРАКТЪ 15 МИНУТЬ.

- II.
- 6) Lingo swehtki . . . . . I. Витоль.
Исп. оркестръ подь упр. I. Витола.
  - 7) a) Tew! . . . . . А. Калниņa.
b) Kam lai dseedu? . . . . . I. Витоль.
Исп. г-жа А. Витола.
  - 8) Концертъ H-moll III часть . . . . . Сень-Сень.
Исп. А. Домбровскій.
  - 9) Rihta dseesma . . . . . I. Витоль.
Исп. совъ хоры подь упр. I. Витола.
  - 10) Два народныхъ танцы . . . . . А. Юрьяна.
Исп. оркестръ подь упр. I. Витола.

Начало концерта въ 5 ч. пополудни.

Послѣ концерта:

Банкетъ ■ Балъ.

ПРАВЛЕНІЕ.

Programa.

- I.
- 1) ATKLAŠĀŠANAS AKTS.
To mihlestības spēhku luhdsam . . . . . D. Bortmans.
Isp. koris.
Preesterā Baranova runa.
Deews ir ta mihlīb' . . . . . Engela.
Isp. koris.
Mahzītāja A. Nēdras runa.
Rihta dseesma . . . . . J. Wihtola.
Isp. koris.
Walstsdomneeka J. P. Sahlischa runa.
Waists himna.
  - 2) APSWEIKŠĀŠANAS.

KONZERTS.

Pee koncerta peedalās: profesors J. WIHTOLS, brihw-mahksl. P. JOSUUS, A. WIHTOLA kdse (soprans solo), ELKS-ELKSNIITS (baritons), A. DOMBROVSKIS (wijole) un Rīgas Latveeschu beedribas un „Seemeļblāzmas“ dseedaschanas kori. — Klaweeru pawadischānu ispildis L. DOMBROVSKY kdse.

- I.
- 1) Seemeļblāzma, kantāte . . . . . J. Wihtola.
Isp. saw. kori ar orķestri J. Wihtola vadībā.
  - 2) Tautas dseesmas orķestrim . . . . . J. Wihtola.
  - 3) a) Kad buhs as'ras israudatas . . . . . E. Dahrsiņa.
b) Teizi to stundu . . . . . E. Dahrsiņa.
c) Пѣсня (Dseesma) . . . . . Glasunowa.
Dseedas Elks-Elksniits.
  - 4) Rapsodija par latw. tautas dseesmam . . . . . J. Wihtola.
Isp. A. Dombrowskis.
  - 5) a) Imanta . . . . . A. Kainiņa.
b) Upe un zilveka dsihve . . . . . J. Wihtola.
Isp. Rīg. Latw. beedr. koris P. Josuusa vadībā.

15 MIN. STARPBRIHDIS.

- II.
- 6) Lingo swehtki . . . . . J. Wihtola.
Isp. orķestrs J. Wihtola vadībā.
  - 7) a) Tew! . . . . . A. Kainiņa.
b) Kam lai dseedu? . . . . . J. Wihtola.
Isp. A. Wihtola kdse.
  - 8) Konzerta H-moll III. daļa . . . . . Saint-Saens.
Isp. A. Dombrowskis.
  - 9) Rihta dseesma . . . . . J. Wihtola.
Isp. sawenotee kori J. Wihtola vadībā.
  - 10) Diwas tautas dejas . . . . . A. Jurjana.
Isp. orķestrs J. Wihtola vadībā.

Konzerts sahksees plkst. 5 pehz pusd.

Pehz koncerta:

Swehtku meelasts.
Jautribas wakars.

PREEKSCHNEEZIBA.

Atklāšanas svētku programma

„Ziemeļblāzmas” nama atklāšanā skan Jāzepa Vītola kantāte jauktajam korim un simfoniskajam orķestrim „Ziemeļblāzma” ar Leona Paegles vārdiem.

Viesu vidū Dainu tēvs K. Barons ar kundzi Dārtu Baroni, Gustavs Šķilters, dzejniece Aspazija.

No kreisās: Dārta Barone, Augusts Dombrovskis, Gustavs Šķilters un Krišjānis Barons

Ir 1913. gads. Sāk piepildīties Augusta Dombrovskā izsapņotais sapnis par „gaismas pili”. Te nu tā stāv draugu un viesu vidū, balta un stalta. Pēc skarbās bērnības, pēc grūtajām pusaudža un jaunības darba gaitām...Jā, laikam jau Dombrovskā tēvs jūtas gandarīts: ilgā un grūtā cīņā pret ļaunāko ienaidnieku - alkoholu sāk nest augļus. Vecmīlgrāvieši, kuri galvenokārt ir strādnieki un zvejnieki, ir viņam noticējuši. Viņi redz Augusta Dombrovskā vārdu: „Darbs pārspēj visu” pierādījumus. Un vai tad tas, ko ar savu darbu un enerģiju ir radījis Augusts Dombrovskis, nav apbrīnas vērts?

Ir nodibināta biedrība ar skaistu vārdu „Ziemeļblāzma”, kas gadu gaitās atklāti un konsekventi tiek saukta par bezalkohola biedrību.

Augusts Dombrovskis 1.septembrī 1913.gadā:

“Maktīgi ilgi velkas tāda nama iesveitsana! Pa šo laiku es jau butu uztaisījis vienu vijoli, izlasījis “Dievišķīgo komediju”, sadzeries teju ar citronu, parlukojis fabriku, noslēdzis ar arzemem labu veikalu, pacienojies pie Baronu tēva un uztaisījis planu kādai jaunai buvei.”

Nezināms mākslinieks uzzīmējis Dombrovskā tēvu “Ziemeļblāzmas” jaunā nama atklāšanas svinībās 1913.gada 1.septembrī. Asprātīgais paraksts paūž Augusta Dombrovskā attieksmi pret garām runām. Kaut arī tās teiktas viņam un viņa namam par godu!

Dzimtenes Vēstnesis, 1913

Cilvēkiem ir darbs – A. Dombrovskā kokzāģētava, bērniem ir sākumskola, bērnudārzs un progimnāzija.

Bet ļaudis dzīvo nomalē. Galvaspilsētas kultūras un mākslas dzīve viņiem ir aizsniedzama, taču tikai pašiem turīgākajiem un uzņēmīgākajiem. Un atkal par vecmīlgrāviešu iespējām ir padomājis Augusts Dombrovskis, jo viņš ceļ Latvijā pirmo rakstnieku un mākslinieku namu - Burtnieku pili - kultūras pili, kurā ienest mākslas un kultūras gara gaismu. Alkoholam te nav vietas. Tiek dibināts koris, orķestris, ansambļi, pašdarbības teātris, notiek kursi un priekšlasījumi.

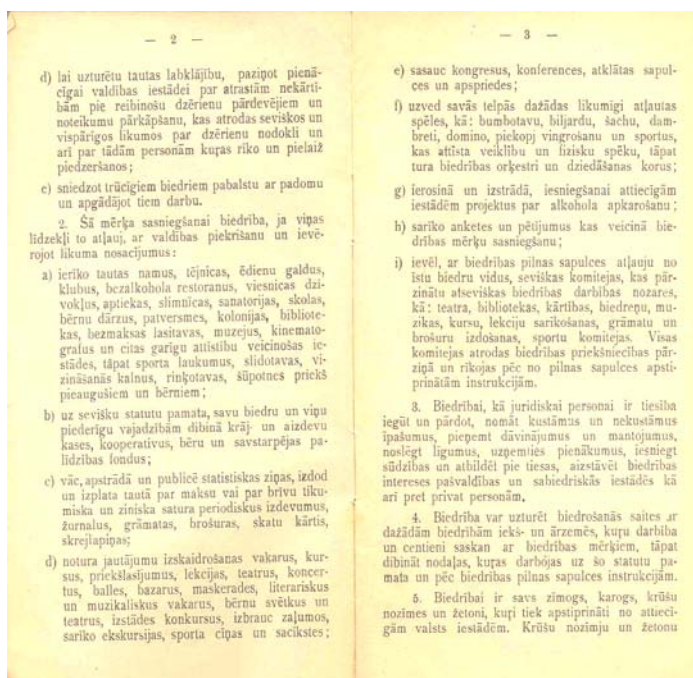
Sveizinajums no Wez-Mihlgrahwa
A. Dombrovskā fabrika

Augusta Dombrovskis Vecmīlgrāvis (ap 1954. gadu)

Burtņieku nams (1907. g.)

Progimnāzija (1908. g.)

lietošanu noteic sevišķa, pilnas sapulces apstiprināta instrukcija. Nozīmes izsniedz biedrības priekšniecība pret viņas vērtības atļidzināšanu.

Biedrības sastāvs.

6. Biedrības sastāvs no neaprobežota biedru skaita, vīriešu un sieviešu, visu kārtu, tautību un ticību. Biedrību nevar pārvērst par slēgtu organizāciju ar aprobežotu biedru skaitu.

Biedrībā par biedriem netiek pieļautas personas:

- a) kuņas jaunākas par 18 gadiem;
- b) kuņu tiesības aprobežotas pēc tiesas sprieduma jeb kuņas stāv izmeklēšanā par apvainojumu noziegumos kam seko tiesību aprobežošana;
- c) degvīna dedzinātavu, noliktavu un alus darītavu īpašnieki, personas kuņas tirgojas ar reibinošiem dzērieniem jeb nodarbojas ar netiklību;
- d) personas kuņas stāv zem aizbildniecības par izšķērdību vai zem policijas uzraudzības.

8. Biedrības biedru sastāvs sadalās:

- a) īstos; b) goda; c) mūža un d) biedros veicinātājos.

9. Par īstiem biedriem var būt visas pn. 6. minētās personas, kuņas katru gadu samaksā no biedrības pilnas sapulces noteiktu biedru naudu.

10. Par goda biedriem, pilna sapulce ar ne mazāk kā 2/3 balsu vairākumu, ievēl personas, kurām pie biedrības uzplaukšanas vai viņas mērķu sasniegšanas ir sevišķi izcilus nopelni.

Piezīme: Biedrības goda jeb mūža biedrs, par sevišķi izcilus nopelniem biedrības labā, var tikt no pilnas sapulces ievēlēts par biedrības goda priekšnieku vai prezidentu.

11. Par mūža biedriem tiek no pilnas sapulces ieskaitīti tie biedri, kuři 25 gadus kārtīgi un bez pārtraukuma ir pildījuši savas biedru maksas.

12. Īstie, goda un mūža biedri ir pilntiesīgi biedrības locekļi un kā tādi bauda visas statutos paredzētās tiesības un priekšrocības.

13. Par biedriem veicinātājiem var būt personas, kuņas jūt līdz atturības idejai un ņem dalību pie biedrības mērķu veicināšanas. Viņiem ir visas īstu biedru tiesības, izņemot balss tiesības pilnās sapulcēs, tāpat viņi nevar iepemt biedrībā izvēlētos amatus. Biedri veicinātāji maksā biedrībai katru gadu no pilnas sapulces noteiktu gada maksu.

14. Īstie biedri, pie iestāšanās biedrībā iemaksā vienreizēju iestāšanās naudu un pēc tam ik gadus noteiktu biedru naudu, kuras lielumu un maksāšanas termiņus nosaka biedrības pilna sapulce.

15. Mūža un goda biedri atsvabināmi no visām maksāšanām.

16. Biedrs, kurš nesamaksā noteiktā laikā savas gada maksas, skaitās par izstājušos no biedrības, bet līdz kā viņš to samaksā, viņam ir tiesība tikt uzņemtam par jaunu biedrībā bez balošanas.

17. Biedrs izstājās no biedrības vai nu uz paša vēlēšanos jeb tiek izslēgts no biedrības par statūtu pārkāpšanu vai arī par darbiem un soļiem, kuri nesaietās ar biedrības mērķiem un kaitē tās labai slavai. Par kāda biedra izslēgšanu,

valdei jāiesniedz motivēts iemesls no ne mazāk kā 20 biedriem parakstīts un jautājums tiek izspriests pilnā sapulcē ar aizklātu balsošanu un 2/3 balsu vairākumu.

18. Īstus biedrus un biedrus veicinātājus uzņem biedrībā valde caur balotēšanu un uz viena biedra priekšlikumu.

19. Biedrs iestājās biedrībā brīvprātīgi un pēc savas vēlēšanās var no tās izstāties katrā laikā, paziņojot par to rakstiski biedrības valdei, bet iemaksāto biedru naudu atpakaļ nedabū.

20. Biedrības mērķu sasniegšanai, tās biedriem ir atļauta pilnīga patstāvīga darbība. Statutu robežās.

21. Personas, kas iestājās biedrībā par biedriem, apsolās tās mērķu veicināšanai un sasniegšanai:

- a) būt par priekšzīmī sātīgai, darbīgai un atturīgai dzīvei;
- b) atturēties no visām parašām un pārmērībām, kas kaitē cilvēka garam un miesai;
- c) izpildīt biedrības statutus un lēmumus, iznestus no biedrības priekšniecības vai pilnām biedru sapulcēm;
- d) netirgoties ar reibinošiem dzērieniem uz savu jeb citu personu vārdu;
- e) pēc iespējas izplatīt pareizus ieskus par dzēšanas un neatturības kaitīgumu un uzaicināt arī citus cīnīties pret reibinošu dzērienu lietošanu;
- f) ne sarunās, nedz presē neizteikties par labu reibinošu dzērienu lietošanai un atturēt arī citus no žūpības un nekārtīgas dzīves.

Ja kāda biedrības biedra dzīve nesaskan ar biedrības mērķiem, tad valde par to ievāc ziņas un rūpējās lai tādu biedri pamācītu un piespiestu izpildīt savu apņēmumus. Ja šīnī ziņā visas pūles izrādās vēltīgas, tad valde iesniedz pilnai biedru sapulcei priekšlikumu par tāda biedra izslēgšanu no biedrības uz visiem laikiem.

22. Katrs biedrs, kas iemaksājis biedru naudu, saņem no biedrības statutus un saņem karti, kuņa apliecinā viņa piederību pie biedrības. Mazturīgus biedrus valde var atsvabināt no biedru naudas maksāšanas.

3. Biedrības līdzekļi.

23. Biedrības līdzekļi sastāv no:

- a) iestāšanās un gada maksām;
- b) no valsts, sabiedrības un privāt iestāžu pabalstiem un dažādiem dāvinājumiem;
- c) no biedrības, likumu noteiktā kārtībā sarīkotu teatru, koncertu, dārza svētku, lekciju, bazaru, lotereju ienākumiem;
- d) no iepēmumiem par bezalkohola atspirdzinājumiem, pārdotām grāmatām, brošūrām;
- e) no biedrības iestāžu un ierīkojumu nomas naudām;
- f) no biedrībai piederošu kapitalu procentēm un
- g) citiem likumīgi atļautiem ienākumiem.

Piezīme: Līdzekļu pavairošanai, biedrībai ir tiesība izlaist uzskumus, vākt ziedojumus ar ziedojumu listēm, grāmatīņam, ziedojumu bundžīņām, kuņas šim nolīkam izsniedz biedrības valde un apstiprinā attiecīgas valdības iestādes.

24. Biedrības kapitāli, līdz viņu izlietošanai saskaņā ar biedrības mērķiem un statūtiem, uzglabājami valsts un privātas kredītiestādēs.

Piezīme: Kādā kredītiestādē ir noguldāmi biedrības kapitāli, par to lemj valde.

25. Biedrības līdzekļi izlietojami biedrības mērķu izvešanai dzīvē.

26. Biedrībai vajadzīgo naudu tekošiem izdevumiem glabā biedrības priekšnieks jeb īpaši ievēlēts mantzinis.

27. Biedrības kapitāls sadalās pamata un rezerves kapitālos. Šo kapitālu palielināšanās un izlietošanas kārtību noteic pilna sapulce.

4. Biedrības pārvalde.

28. Biedrības darbību noteic pilna biedru sapulce, vada valde un revīzijas komisija.

29. Biedrības valde sastāv no 15 locekļiem, kuŗus caur aizklātu balsošanu pilna sapulce ievēl uz vienu gadu. Valdes locekļu skaits nevar būt mazāks par 7. Reizē ar to pilna biedru sapulce, tādā pat kārtībā ievēl 3 revīzijas komisijas locekļus. Katram valdes loceklim sapulce ievēl vienu kandidātu un revīzijas komisijai 3 kandidātus. Ievēlētie valdes locekļi izdala amatus savā starpā pirmajā valdes sēdē ar aizklātu balsošanu.

Piezīme 1: Valdes un revīzijas locekļu amats nevar tikt savienots vienā personā.

Piezīme 2: Biedrības amatos ievēlētās personas visas izpilda savus pienākumus bez atlīdzības, izņemot mantzīni un darbvedi, kuŗiem pilna sapulce var nolemt atalgojumu.

30. Biedrības valde sastāv no priekšnieka, kasiera, mantziņa, biedru zinātāja, darbveža, viņu palīgiem un ne mazāk kā diviem locekļiem. Biedrības sēdeklis atrodas Milgrāvī, „Ziemeļblāzmā“.

31. Valdes sēdes tiek noteiktas no priekšnieka pēc vajadzības, bet ne mazāk kā reiz mēnesī un ir pilntiesīgas pie ne mazāk kā puses no valdes locekļu skaita, to starpā priekšnieka vai viņa biedra klātbūtnē. Visas lietas tiek izšķirtas ar vienkāršu balsu vairākumu. Ja balsu skaits dalās vienādi, tad jautājumu izšķir priekšnieka vai viņa biedra balss. Valdes sēdēs ar padoma devēja balsi var ņemt dalību visi biedri, ar valdes uzaicinājumu pat švešas personas, kuŗu klātbūtnē varētu sēdē nodērt.

32. Valdes pienākumi ir:

- a) izpildīt visus pilnas biedru sapulces lēmumus un izvest pēc iespējas viņus dzīvē;
- b) pārvaldīt biedrības mantu, vedot grāmatas ienākūšām un izdotām sumām;
- c) vest biedrības darbību un saimniecību;
- d) uzņemt jaunus biedrus;
- e) iekasēt biedru naudas un citus paredzētus līdzekļus, kā arī tos uzglabāt; pieņemt dāvinājumus; rūpēties par biedrības līdzekļu pavairošanu, kā arī tos izlietot pēc pilnas biedru sapulces apstiprināta budžeta. Neparedzētos gadījumos valdei ir tiesība uz izdevumiem pāri budžetam par cik to noteic pilna sapulce;
- f) sastādīt budžetu, darbības plānu, gada pārskatu un bilanci un tos līdz ar revīzijas komisijas ziņojumu iesniegt pilnas sapulces apstiprināšanai;
- g) atstādināt līdz nākošai pilnai sapulcei biedrībai kaitīgos biedrus;

- h) uzturēt sakarus ar biedrībai radnieciskām organizacijām;
- i) vispārīgi reprezentēt biedrību šo statutu robežās un saskaņā ar pilnas biedru sapulces lēmumiem;
- j) vest biedrības korespondenci;
- k) sastādīt un izvest biedrības izrikojumu programmas;
- l) pieņemt biedrībai vajadzīgos kalpotājus un tos atlaist un noteikt viņu atalgojumu;
- m) izstrādāt instrukcijas uz visām biedrības darbības nozarēm un pārraudzīt izvēlēto komiteju darbību;
- n) izstrādāt biedrības statutu papildinājumu un pārgrozījumu projektus, ja pēc ta rastos vajadzība un tos iesniegt pilnas biedru sapulces pieņemšanai;
- o) izvēlēt no sava vidus komisijas, dažādu speciālu jautājumu apspriešanai un izstrādāšanai;
- p) piespriest un izsniegt par nopelniem biedrības darbības veicināšanā vai arī kā stingras atturības priekšzīmi, — krūšu nozīmes, žetonus, uzslavas rakstus ar attiecīgas iestādes atļauju;
- r) aizstāvēt biedrības intereses visās vietās un iestādēs, līgumus noslēgt un aktus sastādīt, kā arī uzņemties atbildību;
- s) sasaukt kārtējas un ārkārtējas pilnas biedru sapulces un
- t) pārziņāt citas darīšanas saskaņā ar šiem statūtiem un pilnas sapulces lēmumiem.

33. Valdes lēmumi ierakstami protokolu grāmatā un parakstami no klātesošiem valdes locekļiem. Pilnvaras, līgumi, pirkšanas un citi akti, kā arī orderi dažādām iestādēm naudas saņemšanai,

parakstami no priekšnieka vai ta biedra un bez tam vismaz no viena priekšniecības locekļa uz sēžu protokola pamata.

34. Valde pārziņ visu biedrības darbību un reprezentē biedrību uz ārieni. Valdes un viņas atsevišķu locekļu pienākumus, viņu darbības kārtību un pilnvaru robežas noteic instrukcija, kuŗu apstiprina un pārgroza biedru pilna sapulce.

35. Valde un viņas ievēlētās amatu personas var saukt pie atbildības vai nu uz revīzijas komisijas, pilnas biedru sapulces, jeb arī uz pieprasījumu, kuŗš parakstīts no ne mazāk kā 20 istiem biedriem.

Piezīme: Pēc konstatētām nelikumībām vai nolaidībām, amata personas tūlī atstādināmas no amata un saucas pie atbildības.

36. Kādam no valdes locekļiem izstājoties, viņa vietā nāk nākošais pilnas biedru sapulces ievēlētais kandidāts.

37. Priekšnieks ir biedrības pārstāvis visās viņas darīšanās. Sēdēs viņš vada apspriešanos un raugas uz to kārtību. Priekšnieka palīgs izpilda priekšnieka pienākumus visos ta izpalikšanas, slimības un izstāšanās gadījumos. Visi biedrības pāpīri tiek izlaisti ar priekšnieka un darbveža parakstiem, bet rēķinus maksā mantzinis ar priekšnieka atļaujas uzrakstu.

38. Mantzinis saņem pret savu parakstu visas biedrībā ienākūšās sumas un izdevumus dara ar priekšnieka apstiprinātu atļauju un pēc pilnas biedru sapulces apstiprinātu budžetu, pret kvītēm un ievēdot izdevumu grāmatā. Katru mēnesi stāda priekšniecībai priekšā rēķinus par biedrības ienēmumiem un izdevumiem, kā arī gada pārskatu priekšā stādīšanai pilnai biedru sapulcei.

39. Ieņēmumu un izdevumu ierakstīšanai, valde nodod mantzinim pret parakstu īpašu špuru grāmatu ar priekšnieka parakstu un darbveža apstiprinājumu, apzīmogotu ar biedrības zīmogu. Mantiņa izpalikšanas gadījumā, ta amatu izpilda viņa palīgs.

40. Darbveža pienākums ir gādāt par valdes darba vešanas kārtību, apstiprināt ar savu parakstu visus biedrības papirus un rakstus un vispāri vest biedrības rakstu darbus. Darbveža palīgs izpilda darbveža vietu, tā izpalikšanas, slimības vai izstāšanās gadījumos.

41. Vienu mēnesi iepriekš biedrības gada sapulces sasaukšanas, mantzinis stāda biedrības valdei priekšā visus rēķinus par noteicēšā gada ieņēmumiem un izdevumiem līdz ar kases grāmatām un pienācīgo dokumentu oriģināliem.

42. Sagatavojusi savas noteicēšā gada darbības pārskatu, kā arī rēķinus par biedrības izdevumiem, biedrības mantas stāvokli un budžetu nākošam gadam, valde nodod to kopā ar dokumentu oriģināliem un kases grāmatām revīzijas komisijas pārbaudīšanai, kuŗā pārliecinājas par naudas sumām uz paziņo valdei savu slēdzienu. Līdz ar revīzijas komisijas slēdzienu un savu paskaidrojumu pret to, valde nodod gada pārskatu pilnai biedru sapulcei.

5. Revīzijas komisija.

43. Pilna biedru sapulce ikgadus ievēl revīzijas komisiju biedrības darbības kontrolei, kases rēķinu un grāmatu pārbaudīšanai un vispārīgi, visas biedrības darbības revidēšanai.

44. Revīzijas komisija sastāv no ne mazāk kā 3 tocekļiem un 3 kandidātiem, izvēlētiem no

biedru vidus pilnā biedru sapulcē un ar aizklātu balsosanu. Par komisijas priekšsēdētāju skaitas tas, kurš pie ievēlēšanas dabūjis vislielāko balsu skaitu.

45. Revīzijas komisijas uzdevums starp citu ir:

- a) pārbaudīt kasi un vērtspapirus un iznākumu salīdzināt ar grāmatām un rēķiniem;
- b) pārbaudīt rēķinus, grāmatas, dokumentus, gada pārskatus, budžetu un darbības plānu, kā arī biedrības darbību vispāri un
- c) caurskatīt uz priekšniecību attiecošās sūdzības pirms to iesniegšanas pilnai sapulcei.

46. Revīzijas komisija, ne vēlāk kā divas nedēļas pirms pilnas biedru sapulces pabeidz grāmatu, rēķinu un vispārīgu biedrības revīziju. Revīzijas komisija paraksta gada pārskatu, kases aprēķinu un budžetu nākošam gadam. Gada pārskats, līdz ar revīzijas komisijas atsauksmi, izliekams biedrības telpās vismaz nedēļu iepriekš pilnas biedru sapulces.

47. Sūdzību gadījumā pret valdi vai arī sakarā ar revīzijas rezultātiem, revīzijas komisijai ir tiesības dot aizrādījumus valdei par tās nepareizu vai biedrībai kaitīgu rīcību. Gadījumā, ja biedrības darbībā uzietas lielākas nekārtības vai ļaunprātīga rīcība, komisija var sasaukt ārkārtēju pilnu biedru sapulci p. 52. noteiktā kārtībā. Revīzijas komisijas sēdes tiek sasauktas no priekšnieka ar pavēstēm. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu.

48. Sūdzības par revīzijas komisiju iesniedzamas pilnai biedru sapulcei caur valdi, kuras pienākums ir izsniegt tās līdz saviem un revīzijas komisijas paskaidrojumiem tuvākai pilnai biedru sapulcei.

6. Pilnas sapulces.

49. Pilnas biedru sapulces ir kārtējas un ārkārtējas.

50. Kārtējas pilnas biedru sapulces sasauk valde ik gadus ne vēlāk kā marta mēnesī, noteicēšā gada pārskata pieņemšanai, vispārējas biedrības darbības un nākoša gada budžeta apstiprināšanai, priekšniecības un revīzijas komisijas locekļu ievēlēšanai, biedru gada maksas noteikšanai, tāpat visu jautājumu izšķiršanai kas zīmējas uz biedrības statutu grozīšanu vai papildināšanu, jeb arī biedrības darbības izbeigšanu un tās mantu izlīdzināšanu.

51. Ārkārtējas pilnas biedru sapulces sasauk priekšniecība pēc vajadzības vai ar uz revīzijas komisijas pieprasījumu, jeb uz pieprasījumu, kuŗu parakstījuši ne mazāk kā 1/10 no visiem biedrības biedriem. Šinis sapulcēs izspriež tikai tos jautājumus priekš kā viņas sasauktas.

52. Valde ne vēlāk kā divas nedēļas pirms pilnas sapulces sasaukšanas par to publicē laikrakstos un izliek ziņojumu biedrības telpās.

53. Pilna sapulce jautājumus izšķir atklāti balsojot ar vienkāršu balsu vairākumu un tā skaitās par pilntiesīgu, ja viņā piedalās ne mazāk kā 1/3 no biedrības biedru skaita. Ja minētais biedru skaits neierodas, tad nedēļas laikā tiek sasaukta otra sapulce, kuŗa notiek un ir pilntiesīga pie ikkuŗa biedru skaita, pie kam dienas kārtība, nolikta uz pirmo sapulci nevar tikt mainīta.

54. Visas vēlēšanas pilnā sapulcē izdaramas caur aizklātu balsosanu, citus jautājumus izšķir atklāti balsojot un ar vienkāršu balsu vairākumu. Tomēr, uz ne mazāk kā 5 biedru pieprasījumu,

arī tādi jautājumi izšķirami aizklāti balsojot. Jautājumu izspriešanai, kas zīmējas uz goda biedru izvēli, pamata kapitāla izlietošanu, nekustamu īpašumu iegūšanu, biedru izslēgšanu, statutu grozīšanu vai papildināšanu, valdes vai revīzijas komisijas locekļu atstādīšanu no amata, biedrības darbības izbeigšanu un viņas mantas izlīdzināšanu, ir izdaramas caur aizklātu balsosanu un 2/3 klātesošo biedru balss vairākumu.

55. Pilnu sapulci atklāj biedrības priekšnieks jeb viņa vietnieks, pie kam sapulce izvēl no sava vidus sapulces prezidiju.

56. Katram biedrības biedram sapulcēs ir tikai viena balss, kuŗas nevar atdot nevienam citam.

57. Pilnas sapulces protokols ierakstams sevišķā protokola grāmatā. Pēc sapulces beigām tas skaļi nolasams un parakstams no sapulces vadona, protokola rakstītāja, klātesošiem valdes un revīzijas komisijas locekļiem, kā arī no sapulces izvēlētiem protokola parakstītājiem.

58. Pilnā sapulcē, katram biedram ir tiesība paziņot savas īpašas domas un rakstiskā veidā tās pievienot pilnas biedru sapulces protokolam.

7. Biedrības darbības izbeigšana.

59. Biedrības darbības izbeigšana var notikt uz vispārīgas pilnas biedru sapulces lēmumu, kuŗā piedalās ne mazāk kā 2/3 no istiem, mūža un goda biedriem un ar 2/3 balsu vairākumu no klātesošiem biedriem.

60. Pie biedrības darbības izbeigšanas, visa viņai piederīga manta tiek izlietota pēc pilnas sapulces lēmuma un saskaņā ar biedrības mērķiem. Likvidācija izdarama saskaņā ar noteikumiem par kooperatīvām sabiedrībām un viņu savienībām no 36—49 p. p.

Viss, ko Augusts Dombrovskis biedrības statūtos ir paredzējis, ar uzviņu tiek realizēts. Viņš ir goda vīrs un viņa darbi sakrīt ar viņa vārdiem, pat bez „paraksta un zieģeļa”.

Atpūtai un pasākumiem tiek ierīkots plašs un skaists parks ar dažādiem tematiskiem paviljoniem un būvēm. Tiek iedibināti Bērnu svētki.

Vecmīlgrāvieši var iepirkties Augusta Dombrovska biedrības veikalā (bodē). No 1907. gada līdz 1931. gadam pastāvēja Mīlgrāvja pārtikas biedrība. Preces varēja iepirkt arī uz kredīta. Tas parasti notika ziemā, kad aizsala Daugava un samazinājās darba apjoms fabrikā. Dombrovska strādnieku algas bija labas, bet ar sezonas raksturu.

Bez kredītiem nevarēja pastāvēt neviena tirdzniecības un rūpniecības iestāde. Tādēļ tika sākti dibināt krājaizdevu sabiedrības. 1902. gadā tika nodibināta Mangaļu krājaizdevu sabiedrība.

Mangaļu krājaizdevu sabiedrība 35. gadu jubilejā 1937. gadā.

Preces uz Mīlgrāvi piegādāja ar kuģīti. Maizi cepa uz vietas (milti tika atvesti).

Līdz pat 1939. gadam preces pa veikaliem izvadāja ar zirdziņu.

Ielas un ceļi Vecmīlgrāvī tolaik vēl nebija asfaltēti. A. Dombrovska iela (tagad M. Rinkas iela) bija bruģēta ar apaļiem bruģakmeņiem, bet mazās ieliņas - ar koka skaidām un koka šķēpelēm, mizām. Taču ilgi skaidu bruģējums nenoturējās un sajaucās ar kāpu smiltīm. Tad

atkal kāds gādīgs vecmīlgrāvietis parūpējās atjaunot dzeltenu, pēc svaigām kokskaidām smaržojošo ielu. Pēc lietus šāds ceļa bruģējums pārvērtās skaidu un ūdens purvā un žļurkstēja. Tāda bija Vecmīlgrāvja 3. līnija, jo tā atradās zemā vietā. Slapja bieži bija arī Meldru iela gar Daugavu. Vecmīlgrāvī vēl daudzus gadus pēc A. Dombrovska ielu bruģējums bija svaigi izbērtas skaidas no kokzāģētavas. Šo materiālu vecmīlgrāvieši izmantoja arī ģimenes dārziņu iekārtošanai. Tā kā kāpu zemē nekas negribēja augt, skaidas izmantoja arī zemes uzlabošanai un kompostēšanai, kā arī, sajaucot skaidas ar kaļķi, tās tika izmantotas ģimenes mājiņu vai saimniecības ēku celtniecībai.

Bija arī ieliņa, klāta koka laipām – Melīdas iela.

A. Dombrovskim rūpēja Vecmīlgrāvja labiekārtošana. Viņš jutās atbildīgs par šo vietu, ļaudīm un fabriku. Ne velti viņu dažkārt dēvēja par Mīlgrāvja ķēniņu.

Kā kārtīgs saimnieks viņš rūpējās, lai vecmīlgrāviešiem būtu arī sava skaisti veidota dzīves telpa. Uz ļoti izdevīgiem noteikumiem tika izsniegti aizdevumi ģimenes mājiņu celtniecībai, nosakot, ka ņi pie mājas noteikti ir jāiekopj dārzi, taču līdzko aizdevuma ņēmējs sāka dzert, tā zaudēja Dombrovskā tēva aizgādību. Vecie mīlgrāvieši atceras, ka Vecmīlgrāvis savulaik bija slīcis ziedošu ceriņu pārbagātībā. Un tāds tas arī bija. Daugavas krasts, ceriņu - cerību krasts.

Parkā

Kāpās top ielas. (Skuju iela, agrāk arī to sauca par A. Dombrovskā ielu)

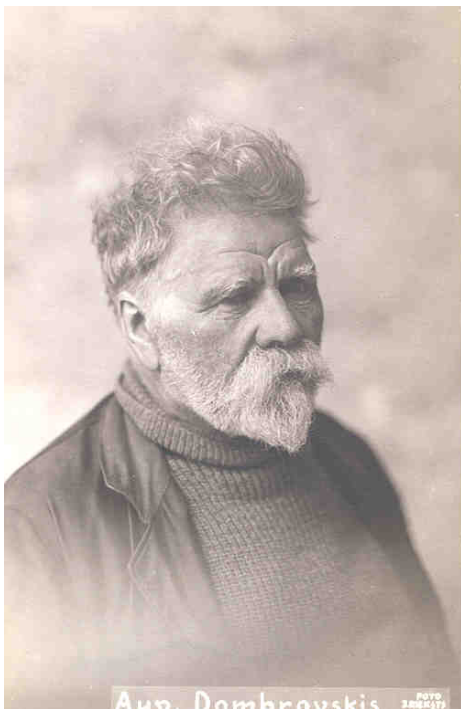

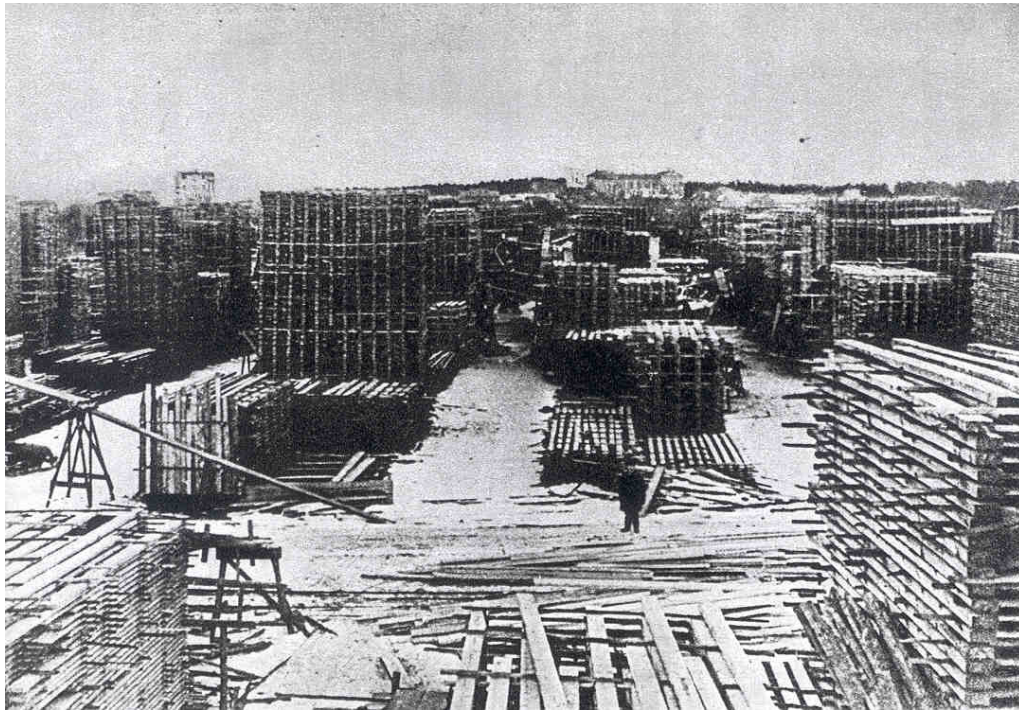
Augusts Dombrovskis ir dzimis 1845. gada 16. jūlijā Ķengaragā, Daugavas zvejnieka ģimenē. Ģimenē viņš ir vecākais dēls. Bez Augusta Nikolaja (1845.-1927.) Dombrovsku ģimenē ir vēl 7 bērni. Tēvs Jānis Kristjānis un māte Juliāna (dzim. Berga) saviem bērniem deva ievērojamu personu vārdus. Marija Magdalēna (1847), Anna Regīna (1849), Johans Pēteris (1850), Juliāna Elizabete (1852), Kārlis Frīdrihs (1854), Jēkabs Heinrihs (1856) un Katrīna Frederīka (1868).

Līdzko Augusts ir paaudzies, tā tēvs ņem viņu līdz zvejā. Pārsaluši velkot lomus, zvejnieki mēdz sasildīties krodziņā. Ņem zēnu līdz un mēģina iemānīt kādu stiprāku dzērienu. Ja neizdodas - apsmej, bet Augusts redz to, cik smagu nastu ģimenei – mātei, jaunākiem brāļiem un māsām - uzliek šī „tradīcija”, un nolemj nekad nebūt draugos ar grādīgiem dzērieniem. Septiņpadsmit gadu vecumā viņš dodas peļņā pie tēvoča kokzāgētavā. Ar centību, darba mīlestību un godīgumu izpelnās tēvoča uzticību. Viņam pat uztic kārtot naudas lietas, turklāt jauneklis ir apzinīgs, ka uzņēmums plaukst, bet jaunajam censonim veidojas uzkrājums ne tikai darba pieredzē vien...

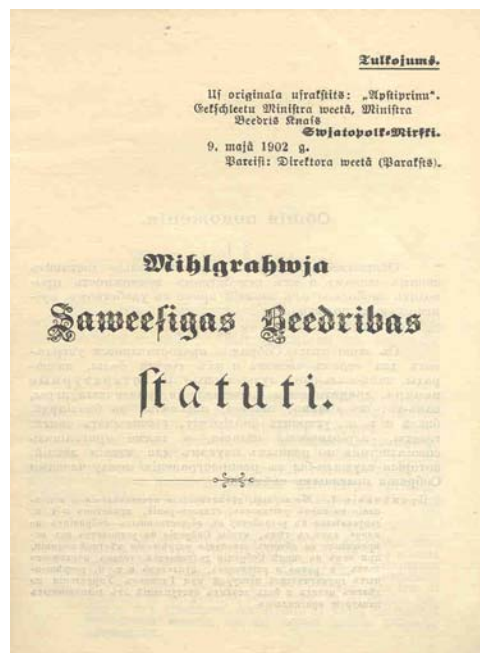
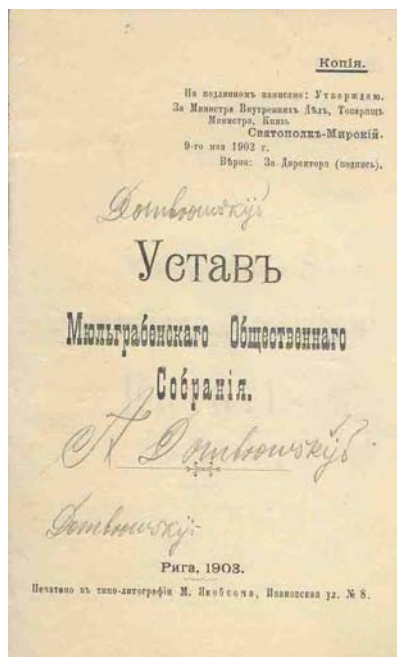

Drīz vien Augusts Dombrovskis atver savu kokzāģētavu, kļūdams par līdzīpašnieku, bet vēlāk par vienīgo saimnieku uzņēmumā. Viņš paliek uzticīgs savam nospraustajam mērķim un uzsāk nežēlīgu cīņu pret „zaļo pūķi” visa mūža garumā.

Bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma” (1904)

Mīlgrāvja saviesīgā biedrība, kas ir tieša „Ziemeļblāzmas” biedrības priekštece, tika nodibināta 1902. gada 17. jūlijā. Gada laikā tās biedru rindās bija reģistrēti 71 biedrs.

1903. gada 17. februārī ģenerālsapulcē pārvēl biedrības priekšniecību. Atkārtoti tiek ievēlēts Augusts Dombrovskis (priekšn.), Pēteris Rinks (vietn.), Vilis Ozoliņš (rakstvedis), Teodors Rinks (kārtības kom. priekšs.), kā arī Kuzņecovs, Liepiņš,

Bauers un Pēteris Saulītis, kurš ir A. Dombrovskas fabrikas grāmatvedis. Biedrībai ir arī bibliotekārs (Miķelis Lamberts). Bet jau 1903. gada 30. martā Mīlgrāvja saviesīgās biedrības pilnsapulcē, kuru vada advokāts Jānis Kreicbergs, apstiprina dažas izmaiņas un papildinājumus statūtos, un Augusts Dombrovskis iesaka biedrību pārdēvēt par Mīlgrāvja Atturības biedrību „Ziemeļblāzma”. Jaunizveidotās biedrības labā ziedo 3000 rubļu. nama būvei, kokmateriālus un gruntsgabalu kopsummā par 10000 rubļiem, ar nosacījumu, ka biedrība patur nosaukumu un ievēro atturības un sātības biedrības raksturu.

Redzot, ka ar atturību vien biedrības mērķi nav sasniedzami, 1903.g. 21.maijā biedrības vadītāju sēdē nolemj konsekventi lietot nosaukumā tikai terminu-„bezalkohola biedrība”. Tikai 1904.gadā biedrība juridiski uzsāk darbu, savā paspārnē ņemot visu Mīlgrāvja kultūras un izglītības dzīvi: skolas, kori, teātri, priekšlasījumus, orķestrus un dejojājus.

Mīlgrāvja Bezalkohola Biedrība «Seemeļblāzma» 1904–1906. g.

Bezalkohola biedrības „Ziemeļblāzma” valde ap 1923.gadu. Vidū A. Dombrovskis un Marta Rinka.

1930.gada valde.

1.rindā: Bauers, M. Vītola, A. Sīmanis, M. Rinka, Liepiņš, M. Avotiņš, J. Dreslers
2.rindā: J. Bērziņš, Fr. Dombrovskis - Dumbrājs, Lūsis, K. Kustiņš, P. Innus, V. Brenners

Zaļā skola (1899)

(Martas Rinkas ielā 13)

„Zaļā skola”, „fabrikas skola”, „sākumskola”, „bērnudārzs” - dažādi to sauc mīlgrāvieši. Tā ir divstāvu koka ēka, celta 1899. gadā, kurā 1900. gadā darbu uzsāk bērnudārzs (šodien - vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis). Augusts Dombrovskis rūpējās, lai viņa rūpnīcas strādnieku bērni būtu uzraudzīti. Vēlāk radās vajadzība pēc skolas. Bērnu dārza vadītāja bija Marta Rinka jeb kā toreiz sauca – Rink jaunkundze.

Bērnudārzā ir strādājušas arī šādas audzinātājas: Adamovičas jaunkundze (Valda Zariņa), Ērika Cepure un Lilija Gail. Audzēkņi tika sadalīti grupiņās pēc vecuma, tās tika sauktas krāsās, bet, pārejot no viena vecuma grupas nākamā, tika izsniegta apliecība - raksturojums.

Auseklis Gothards un Miervaldis Gothards 1919.gadā, gatavojoties iestāties Zaļās skolas bērnudārzā, ko sekmīgi beidz 1920.gadā. (Apliecība un rokraksta atšifrējums. Attēls no A. Gotharda pers. arhīva).

Marta Rinka 1913.gadā

ORIGINAL WRITTEN IN OLD ORTHOGRAPHY.

APLIECĪBA.

CERTIFICATE.

MILGRĀVJA BEZALKOHOLA	MILGRĀVJA (MILLDITCH) NON ALCOHOLIC
BIEDRĪBA "ZIEMEĻBLĀZMA"	SOCIETY "ZIEMEĻBLĀZMA" (AURORA)
BĒRNU DĀRZS.	KINDERGARTEN.
AUSEKLIS GOTHARDS (GOTTHARDTS)	
IZRĀDTĪJĀ PĒĻ VIŅĀ AUDZINĀTĀJES	HAS SHOWN, ACCORDING HIS TEACHER'S
SPRIEDUMA LABAS SĒKSMES VISOS	JUDGMENT, GOOD PROGRESS IN ALL
PRIEKŠMETOS, KURĀS TĪEK MĀCĪTĀS!	SUBJECTS, THAT ARE TAUGHT:
LASĪŠANA - LABI	READING - GOOD.
RAKSTĪŠANA VIŅĀM IR LABA UN SKAIDRA.	WRITING - GOOD, CLEAR,
RĒKINĀŠANĀ - ATJAUŅĪGS UN SAPRĒTĪGS.	ARITHMETIC - QUICK WIT, COMMON SENSE.
VISPĀRĒJA UZVESĀNĀS IR SIRSNĪGA	GENERAL MANNERS AFFECTIONATE
UN MĪĻA, PRET SAVĪEM BIEDRIEM	AND GOOD TOWARD HIS CLASSMATES.
SATICĪGS UN LABS.	EASY TO GET ON WITH.
BĒRNU VĀSTĪTĀJA MARTA RINK.	CHILDREN'S SUPERVISOR MARTA RINK.
ZILĀSKĻASES AUDZINĀTĀJA LILĪJA ĢAIL.	BLUEROOM TEACHER LILIA ĢAIL.
MILGRĀVĪ, ZALĀ SKOLĒ,	MILLDITCH, GREEN SCHOOL.
22. jūnijā 1920.	22. JUNE, 1920.

Vecmīlgrāvja bērnu dārzs

"Dzintenes Vēstnesis" 1909. g. I4. XI.

Bērnu dārzu nodibināja 1900. gadā.

Bērnu vajadzēja atturēt no Daugavpils un ielas un tos nodarbināt. Tādēļ 1900. g. pavasarī sāka celt ēku Mīlgrāvja visaugstākā vietā, kur toreiz bija kaļi smilšu kalni. Pie ēkas ietaisīja arī pagalmu un dārzu bērniem.

Jauno ēku cēla arī priekš elementārskolas ar plašu zāli, jo tad vēl mīlgrāviešiem nebija nekādas citas izrīkojumam.

1900. g. decembrī uzņēma pirmos bērnu dārza audzēkņus, skaitā 80, to vecums bija dažāds - 6-12 gadi. Galvanokārt tie bija Dombrovska fabrikas strādnieku bērni, kuriem tēvs un māte pa dienu nodarbināti fabrikā un nevar paši uzraudzīt savus mazņos.

Nodarbības sākas pl. 10 (burtošana, rakstīšana, rēķināšana, zīmēšana, mācās dzejoļus). 12 os saņem tēju ar maizi, tie, kas dzīvo tuvāk, iet uz mājām. Plkst. 1 os iesākas darbs: lielākās meitenes šuj, ēda, zēni izgriež, zāģē no dēļiņiem dažādas lietas. Toreiz par bērnu dārznici bija Irēna Dombrovska, tagad māksliniece Jaunkalniņa un Marta Rinka.

No 1904. gada bērni saņem arī pusdienas: zupu ar zirņiem, pupiņām, kāpostiem. Bērnu skaits 125. Bērnu dārza arhitekts A. Venags.

Rotonda pie Zaļās skolas. Viena no augstākajām dominantēm Mīlgrāvī, no kuras varēja vērot Daugavu un rosību uz tās. Kā stāsta mīlgrāvieši, apkārt rotundai pa perimetru bija uzraksts, ko veidoja A. Dombrovka viedi vārdi:

„Kas līdzcietību jūt, tas netaisns nevar būt” un
 „Ar izglītotu sirdi neviens nav ļauns, vai dzirdi.”

Līdzīgi Augusta Dombrovka sacerējumi bija arī pils foajē, bet parkā, koku alejas stādot, ticis ievērots, lai tās veidotu burtus: A, M, G un S. Pastāv divi viedokļi, kā tikuši stādīti ozoli, liepas, gobas:

- 1) Augusta Dombrovka un viņa uzticamās laikabiedres un vietnieces Martas Rinkas vārdu pirmie burti,
- 2) Augusta Dombrovka dzejas rinda: ”Ak, gaisma, spīdi šai novadā ik brīdi”.

Fabrikas skola (1900)

Tā kā Augusta Dombrovka strādnieki bija nākuši no Vidzemes un Kurzemes pagastiem, viņu bērni bija zaudējuši tiesības uz bezmaksas sākumizglītību, kāda tiem pienāktos dzimtajos pagastos. Taču Dombrovskis rūpēdamies par to, lai bērni nepaliek bez izglītības, sagādā izglītošanās iespējas. Viņa Zaļajā skolā ir vieta divklašu pirmācības skolai ar četrgadīgu kursu.

Sākumā ir tikai viens skolotājs Miķelis Lamberts. Kad skolu paplašina, tiek pieņemti vairāki skolotāji un Miķelis Lamberts kļūst par šīs skolas pārzini. Skolā ir strādājuši šādi skolotāji: H. Turjāne, P. Bankina, J. Breikšs, J. Cīcis, J. Āre, L. Paegle, A. Paegle, K. Jaunkalniņa (A. Dombrovka meita).

Leons Paegle (1890 - 1926)

1911.gadā strādājis un dzīvojis Augusta Dombrovska Zaļajā skolā. Vēlāk tur darbu uzsāk arī viņa dzīvesbiedre Aina Paegle (dzim. Kalniņa).

Leons Paegle „Ziemeļblāzmā”

Ziemeļblāzma

Mostaties, ceļaties, gurdenie ļaudis!
Kas tumsā un stingumā ilgi ir snaudis,
lai atver nu acis možas un platas,

lai laukā skatās:
pils gaisos celta,
mirdz stabi zelta,
gail sijas vara,

jumts pāri kvēl sarkanā rubīnā,
kāpj liesmas, vārsmojot zenītā
no kāvu kara.

Tur kāvi ar gaismas ieročiem kaujas,
iet karā pret nakti blāzmotā cilts;
kam bailes, zem segas lai dziļāki raujas,
krīt pārspēta tumsas vara un vilts.

Nāk saule un izkriedē pēdējos biedus,
būs mirdzoša diena, gaiss dzidri zils.
Ceļaties, atnesat dziesmas un ziedus!
Uz gaismu jūs aicina blāzmas pils!

Mēs nokratām no sevis tumsas baismu,
mēs acis paceļam uz jaunu gaismu,
mums mutes gaviļēt, ne sāpēs gaust;
mēs sveicam rītu, kas aiz mežiem aust:
būs diena mirdzoša, gaiss dzidri zils,
uz jaunu darbu sauc mūs blāzmas pils.

L. Paegle ir kantātes „Ziemeļblāzma” vārdu autors.

Jāpiebilst, ka revolucionāri noskaņotā dzejnieka Leona Paegles uzskati bieži vien nonāca pretrunā ar Augusta Dombrovska uzskatiem.

Atceras L. Paegle:

Rudenī pārgāju uz Vecmilgrāvi Augusta Dombrovska fabrikas skolā par skolotāju. Vecmilgrāvis toreiz bij rakstnieku un mākslinieku centrs. Dombrovska celtā Burtnieku mājā dzīvoja Barontēvs, K. Skalbe, J. Jaunsudrabiņš, J. Kļaviņš, K. Jakobsons, Kalve u. c. Burtnieku mājā ievietoja arī mani. Proģimnazijā par skolotāju bija Ed. Lejgalietis. Darbojos aktīvi «Ziemeļblāzmā», kur vēlāk tiku ievēlēts par valdes locekli. Lasīju lekcijas «Ziemeļblāzmā», Rīgā un citur par dažādiem tematiem («Estetiskā audzināšana», «Skolnieku pašnāvības», «Vecuma un nāves filozofija», «Alkohols un sabiedrība», «Krievu jaunākā literatura», «Vācietība un latvietība», «Eģiptes kultura» u. c.). Darbojos teātra komisijā un spēlēju arī teātri Aleksandra Freimaņa režijā. Kādu laiku biju bibliotekars. Uz manu ierosinājumu pie «Ziemeļblāzmas» nodibināja sporta un vingrošanas sekciju, lai atvilktu jaunatni no ielas un ieinteresētu derīgam sportam. Lai varētu būt aktīvs arī šinī nozarē, apmeklēju Rīgā vingrošanas kursus. Priekš manis tomēr šī lieta beidzās bēdīgi, jo nokritu no vingrošanas riņķiem un pārlauzu plecu, kamdēļ vingrošana bij jāatmet.

1912. g. pavasarī noliku mājskolotāja eksamenu vēsturē

un krievu valodā. Tai pašā pavasarī biju slims ar kaklu un izcietu operāciju. Mani slimnīcas piedzīvojumi aprakstīti stāstā «Baraka Nr. 17». 1912. gada vasarā apprecējos ar Ainu Kalniņ, kura bij tikko beigusi Draudziņas ģimnaziju un kuru mīlēju jau vairāk gadus. Dzīvojam ļoti labi. Mana sieva izrādījusies par manu darbu labāko kritiķi, un viņas spriedumiem es varu paļauties. Arī visās dzīves likstās un ciņās viņa vienmēr uzticīgi stāvējusi man blakus.

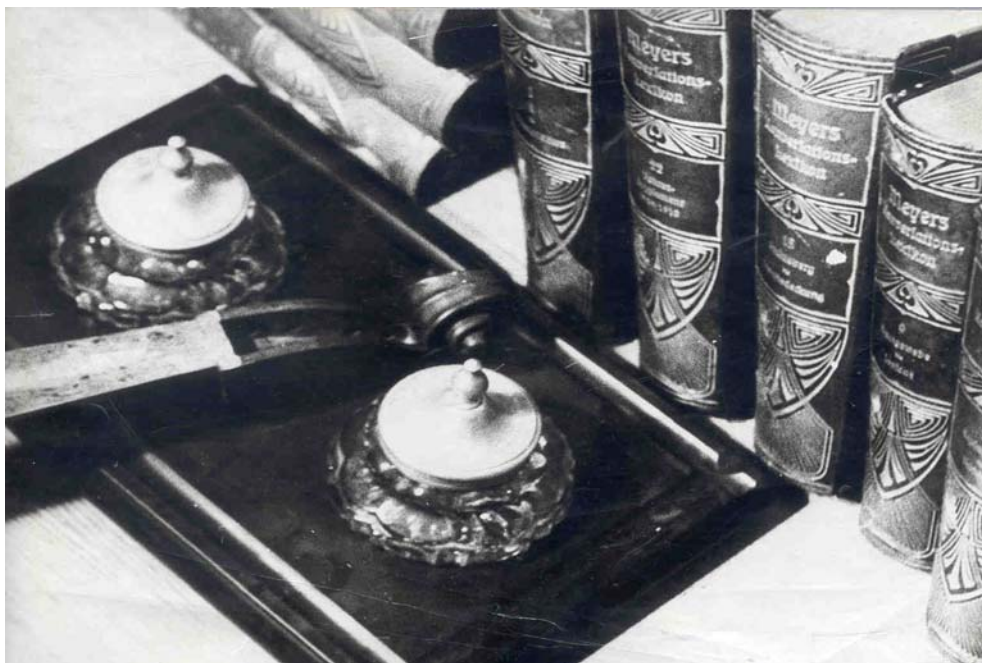
Milgrāvi kļuva ražīgāka mana literāriskā darbība. 1912. g. vasarā uzrakstīju romana «Gāju putni» I daļu, bet 1913. g. II daļu un dramu «Dievi un cilvēki». Tā bij mana pirmā drama, uzrakstīju to mēneša laikā un strādāju ar lielu sajūsmu. Rakstīju dažādos laikrakstos un žurnālos, kā pilsoniskos, tā socialistiskos (starp citu, «Jaunā Dienas Lapā», «Domās» un «Vārdā»). Daži mani pretinieki mīl argumentēt pret mani

Fabrikas skolā bija arī dzīvoklis Augustam Dombrovskim.

Augusts Dombrovskis savas fabrikas skolā šad un tad sarīkoja mazas viesības. Tika paēstas labas vakariņas, ietas rotaļas un arī dejots. Dažreiz ieradās Dombrovska kundze un dēls, vijolnieks, ar savu līgavu, pianisti Gomanis. Pārējie viesi bija visi tepat mīlgrāvieši: Dombrovska skolu skolotāji, bērnu dārznieces, fabrikas augstākie ierēdņi, dažī jūrskolas mācības spēki un mēs, burtnieki. Sanāca ap piecdesmit viesu, un visi jutās ļoti omulīgi.

Lielā telpā ar galdu bija darba kabinets A. Dombrovskim un Martai Rinkai. Uz Augusta Dombrovska galda vienmēr bijusi Meijera konversācijas vārdnīca un tintnīca ar zilu un sarkanu tinti.

Marta Rinka (1880 -1953)

Izcilā filantropa un mecenāta darba turpinātāja bija skolotāja Marta Rinka. Divdesmito, trīsdesmito gadu latviešu preses izdevumos viņa tiek godāta dažādi: Augusta Dombrovska labā roka, Latvju bērnu dārzu māte, Mīlgrāvja iedzīvotāju sirdsapziņa.

1940. gadā 17.martā Marta Rinka atskatījās uz 40 darba un 60 dzīves gadiem. Triju Zvaigžņu ordenim un Brīvības cīņu piemiņas medaļai piepulcējās Atzinības krusts, kuru jubilejas sarīkojumā pasniedza Latvijas Republikas sabiedrisko lietu ministrs Alfrēds Bērziņš.

1930. gada martā "Ziemeļblāzmā" tiek svinēti M. Rinkas 50. šūpuļsvētki.

Bezalkoholiski mielasti „Ziemeļblāzmā”.

„Ziemeļblāzmas” biedrības biedreņu komitejas izrīkojums ”Senlatviešu kāzas”

Dāmu komitejas mājturības kursi „Ziemeļblāzmā”.

Biedreņu komitejas rīkota loterija.

1920. gadā Marta Rinka ir arī Valsts 1. paraugskolas bērnu dārza pārzine Luda Bērziņa Rīgas Pedagoģiskajā institūtā.

Marta Rinka vada bērnu dārzu darbu

M. RINKAI — 110

Aizvadītās nedēļas nogale Vecmilgrāvi bija veltīta Augusta Dombrovska līdzgaitnieci Martai Rinkai, atzīmējot viņas 110. dzimšanas dienu. Vakarēšana Ziemeļblāzmas pili bija veltīta atmiņām par «Latvju bērnodārzu māti», par Zaļās skolas saimnieci, bet vēlāk — bezalkohola biedrības «Ziemeļblāzma» vadītāju. Varēja apskatīt un iepazīties ar jauniegūtajiem materiāliem, ko savācis Latvijas Kultūras fonds un bezalkohola biedrības «Ziemeļblāzma» aktivisti, šo atceres dienu iedvesmotāji un organizatori.

Saulainajā pavasara sestdienā ar piemiņas brīdi pie Zaļās skolas turpinājās Martas Rinkas atceres dienas. Pēc tam klātesošie nolika ziedus pie Augusta Dombrovska kapa pieminekļa Ziemeļblāzmas parkā. Tam sekoja Martas Rinkas bijušo audzēkņu kopānākšana. Pagājis pusgadsimts, kopš pēdējo reizi dzimtenē godināja Martu Rinku viņas 60. dzimšanas dienā. Sogad aprit 90 gadi, kopš dibināts pirmais latviešu bērnodārzs ar savdabīgām tradīcijām un bagātu darba pieredzi, ko uzkrāja tā vadītāja M. Rinka.

Martas Rinkas iela

Nesen pieņemts lēmums Kuģubūves ielu Vecmilgrāvi pārdēvēt par Martas Rinkas ielu.

Kas tad ir Marta Rinka? Kāds sakars viņai ir ar Vecmilgrāvi? — šos jautājumus uzdod daudzi mūsu lasītāji.

Martas Rinkas sabiedriskā un pedagoģiskā darbība sākās 1900. gadā, kad populārais rūpnieks un mecenāts Augusts Dombrovskis Milgrāvi uzbūvēja Zaļo skolu strādnieku bērniem un sāka organizēt bērnodārzu. Šis bērnodārzs kļuva par vienu no pirmajiem Latvijā. Tā vadītāja un pedagoģe bija Marta Rinka.

Marta Rinka kopš savas

pedagoģiskās darbības paša sākuma centās bērnu radināt pie darba. Bērnodārza zemes gabalā katram bērnam bija savs stūritis, kuru viņš kopa. 1908. gadā Marta Rinka noorganizēja pirmos bērnu svētkus "Ziemeļblāzma". Uz tiem pulcējās bērni no visas Rīgas. Vēlāk tādi svētki kļuva par tradīciju, un parkā tiek rīkoti līdz pat šai dienai.

Kas vēl rosina interesi par Martas Rinkas personību? Ilgus gadus viņa palīdzēja Augustam Dombrovskim organizēt atturības biedrības "Ziemeļblāzma" darbu, bet 20. gados pati vadīja šo biedrību. 1940.-gada 17. martā

biedrība "Ziemeļblāzma" svinīgi atzīmēja savas vadītājas 60 gadu dzīves jubileju un darba dzīves 40. gadskārtu. Kārlis Ulmanis apsveica jubilāri un viņai pasniedza Atzinības krustu. Pēdējos mūža gados Marta Rinka dzīvoja ārzemēs — viņa dzimteni atstāja 1940. gadā, vēl pirms boļševiku atnākšanas.

Augusts Dombrovskis un Marta Rinka devuši jūtamu ieguldījumu, lai Milgrāvja strādnieku nomali padarītu par Latvijas kultūras centru; simboliski, ka viņu vārdos nosauktās ielas tagad būs blakus.

Iļja DIMENŠTEINS

Burtnieku nams (1907) **(Ziemeļblāzmas ielā 38)**

Gribēdams atbalstīt latvju kultūras un mākslas ļaudis, Augusts Dombrovskis Vecmīlgrāvī ceļ namu radošajai inteliģencei – Burtnieku namu. Divstāvu namā ir iekārtoti dzīvokļi gan vieniniekiem, gan ģimenes cilvēkiem. Otrā stāva ziemeļu un dienvidu pusē bija lielas zāles-saloni, kur dažādi mākslinieki, kopā strādājot, apsprieda jaunradītos darbus, muzicēja vai rīkoja izstādes. Maksa par pamsiju bija minimāla, turklāt par samaksu tika uzskatīta arī piedalīšanās „Ziemeļblāzmas” sabiedriskajā dzīvē. Galvenais nosacījums – jāiztiek bez alkohola!

Burtnieku namā ir dzīvojuši: Jānis Jaunsudrabiņš, Kārlis Skalbe, Pāvils Gruzna, Jānis Poruks, tēlnieki Gustavs Šķilters un Teodors Zaļkalns, Ansis Bandrevics, rakstnieks tulkotājs Kārlis Jēkabsons, dzejnieks Kārlis Krūza un Leons Paegle, Eduards Lejgalietis, gleznotāji Kārlis Kalve, J. Zēgners un Kārlis Zeltiņš.

Viesu vidū bija sastopams arī Emīls Melngailis ar visu kori, Jāzeps Vītols, Jānis Akurāters, Antons Austriņš, Atis Ķeniņš, Janis Rozentāls, J. Kļaviņš, J. Melderis un daudzi citi ievērojami rakstnieki un mākslinieki.

Reiz pa ziemas svētku brīvlaiku viesojos Rīgā pie Augustā Dombrovska. Toreiz Dombrovskis vēl tikai prātoja par Burtnieku nama celšanu Mīlgrāvī. Tajā viņš vēlējās pulcināt rakstniekus, māksliniekus un citus, lai tuvumā būtu inteligenti darbinieki, kas palīdzētu celt turienes garīgo līmeni un darbotos Ziemeļblāzmas kulturālajā darbā. Kā vienu no pirmajiem Burtnieku nama iemītniekiem viņš vēlējās uzaicināt Baronu, kura gan arī personīgi nepazīna. ...

Bija salts ziemas vakars, kad devāmies pie Barona tēva. Skarbs vējš dzenāja sniegu un putināja to no zemajiem koka nemeļu jumtiem šaurā liku loču ieliņā. Ilgi staigājām pa patumšo ieliņu un pētījām aizputinātos namu numurus, meklēdami Barona tēva mītni. Beidzot nosaluši no sētas puses iegājām viņa dzīvoklī. Te tūlīt kļuva silti un gaiši arīgi un iekšīgi. Nopietni cienīgais Barona tēvs un viņa labā, smaidošā kundze mūs saņēma tik sirsnīgi un laipni, kā pasaku tēli no citas pasaules. Pie tējas glāzes sarunās ātri aizritēja laiks. Bija jau vēlu, kad šķīrāmies. Burtnieku nama celšana bija izlemta.

*G. Šķilters. Atmiņas par Kri. Baronu.
Ceļi, VI, 1935.*

1911. gadā Burtnieku namā:

1.rindā no kreisās: J. Jaunsudrabiņš, K. Krūza, K. Barons, E. Melngailis, K. Skalbe.

2.rindā no kreisās: P. Kalve, J. Kļaviņš, A. Austriņš, J. Zālītis, J. Melderis un P. Gruzna

Attēlos Burtņieku nama pansionāri un viesi:

Kārlis Skalbe.

Kārlis Skalbe (1879. 07. 11. - 1945. 15. 04.)

„Reiz vecos labos laikos, kad tie labie gadi bij, vienam
kaķītim bij dzirnavas.”

/K. Skalbe „Kaķīša dzirnavas.”/

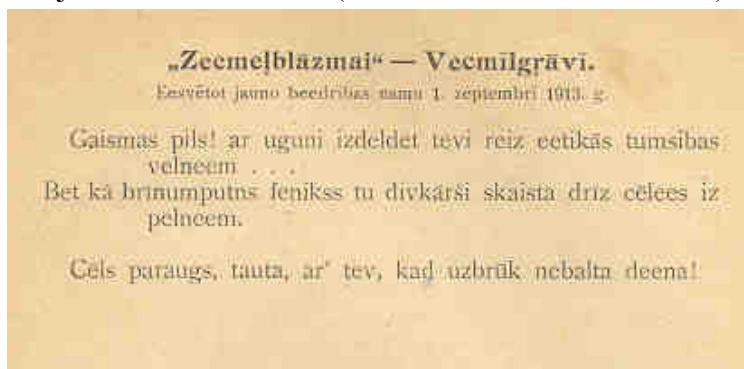

Jānis Jaunsudrabiņš (1877. 25. 08. - 1962. 28. 08.)

Jānis Jaunsudrabiņš, Karlis Štrāls, Karlis Skalbe (1910)

Dzejnieks Vilis Plūdonis (1874. 09. 03. - 1940. 15. 01.)

„Ziemeļblāzmai“ — Vecmīlgrāvi.

Esvētot jauno beedzības namu 1. septembrī 1913. g.

Gaismas pils! ar uguni izdeļdeļ tevī reiz eotūkās tumsības
velneem . . .
Bet kā brinumputns fenikss tu divkārsī skaistā driz cēlees iz
pelncem.

Cēls paraugs, tauta, ar' tev, kad uzbrūk nebalta deena!

Leons Paegle (1890 – 1926)

„Pirms no lietus ogles dzēstas
tiktu, -
Jaunam namam pamatus es
liktu.”

/Leons Paegle, Mīlgrāvi, 01. 09. 1913.

Veltījums „Ziemeļblāzmas” nama atklāšanai./

Jānis Poruks (1871.13. 10. - 1911. 25. 06.)
„Tiešām, ar Poruku sākās latviešu
cīņas pēc savas vietas Eiropas kultūras
forumā. To latvieši ieguva. Visu
zaudējuši, latvieši to arī paturēs, ja
sekos Poruka saucienam: ”Mūžīgā
inteliģence lai ir mūsu mērķis!”
/Jānis Rudzītis, 1946.gads/

Gustavs Šķilters
(1874. 16. 11. - 1954. 24. 09.)

G. Šķilters, 1916. gadā veidojot A. Dombrovska portretu

Emilis Melngailis (1874. 15. 02. - 1954. 20. 12.) Ziemeļblāzmā

Jāzeps Vītols (1863 - 1948)

Teodors Zaļkalns (1876 - 1972)

Gleznotājs Janis Vilhelms Zegners (1884.5.07.-1933.9.12.) - pirmais
Burtnieku nama iedzīvotājs (1908.)

Pāvils Gruzna (1878. 28. 02. - 1950. 12. 12.)

....„Bet dzīve... savus viņus tālāk veļ.”
/P. Gruzna/

Kārlis Krūza (1884. 18. 04. - 1960. 28. 07.)

Kārlis Jēkabsons (arī Kārlis Jakobsons, 1879. 05. 04. -
1946. 01. 04.)

Jānis Akuraters (1876. 13. 01. -1937. 25. 07.)

Ansis Bandrevics (1850. 18. 02. - 1935. 19. 09.)

Eduards Cālītis (1881. 20. 04. - m. g .nez.)

Kultūras pils "Ziemeļblāzma"

Antons Austrīņš
(1884. 31. 01. - 1934. 17. 04.)
„...Kad vārdi visi kļuvuši jau lēti,
Mēs čukstam: Latviju, Dievs, svētī!”
/A. Austrīņš/

Atis Ķeniņš (1874. 28. 07. - 1961. 09. 03.)
„Pār kāpām pilskalns ceļas balti zaļš
Un sauciens skan: „Vai gribam neiespēto!”
/A. Ķeniņš/

Kārlis Kalve
(1877. 01. 08. - 1903. 19. 09.)

J.Jaunsudrabiņa gleznots A. Dombrovskas portrets

„Vēji pūta...
Nakts bij tumša, barga...
Gaisma, gaisma
Sirdij trīskārt dārga...
    Blāzmai pretī
    Vārgas rokas sniecās,
    Sauli, sauli
    Skati sastapt tiecās.
Gaiss un zeme
Mūsu priekšā lokās,
Ja ar sauli
Ejam roku rokās.” /J. Jaunsudrabiņa veltījuma dzejolis
„Vēji pūta”, dāvāts Augustam Dombrovskim,
„Ziemeļblāzmu” iesvētot/

1929. gads. Dejojāji Bonas Štaures vadībā Burtnieku namā

1929. gadā Burtnieku namā darbojās Dāmu komitejas organizēts veselības kopšanas punkts

1. rindā no kreisās: Bērnu dārza skolotāja Irma Bērziņa, Tilla Ozoliņa, Marija Riekstiņa, Tomšone, kapteiņa Štālberga kundze,
2. rindā: Kalcenava, Herliņa, vecmāte Pūliņa, māsiņa, Rinka, zobārste, Bona Štauera, māsiņa, Šarfa,
3. rindā: Spura, Spura, Teberga, skolotāja Rāceņ kundze, šuvēja Lāce, pagasta vecākā sieva Alksnes kundze, aptiekāra sieva, skolotāja Vīgante, Girgensone
4. rindā: Mintāle, Grunte, Ozoliņa, Lillija Herliņa, kapteiņa sieva Anna Paegle

Līgotāji pie Burtnieku nama

Krišjānis Barons (1835-1923)

Augusts Dombrovskis, uzzinājis, ka sirmais dainu krājējs Krišjānis Barons ir apsirdzis, uzaicina viņu uz Burtnieku namu svaigā gaisā priežu meža ielokā.

Esam tagad Milgrāvi. Mūsu dzīvoklis pastāv no trīs istabīgām — tālād priekš mums, diviem cilvēkiem, diezgan ērts... Mēs dzīvojam tagad kā uz laukiem: lūlīt aiz vārtiem sākas plašs, sauss priežu mežs...

Vēstule brāļadēlam Krišjānim (1909.)

1909. gada 22. martā K. Barons pārceļas dzīvot uz Burtnieku māju (tagadējā Ziemeļblāzmas ielā 38). Te viņš turpina strādāt pie «Latvju dainām», kuru III sējuma 3. daļa iznāk 1909. gadā, bet IV sējums — 1910. gadā. 1915. gadā Burtnieku mājā K. Barons no Pēterburgas saņem arī 2 pēdējos sējumus, kuru izdošanai Krievijas Zinātņu akadēmija atrada iespējas arī bargajos pirmā imperiālistiskā kara gados.

Ar aprīnojamu sistemātiskumu un neatlaidību K. Barons veicis tautas dziesmu kārtošanu. Viņa darba diena sākas jau plkst. 4. Nedaudzie atpūtas brīži pieder tuvējam mežam ar tā skaistajiem kadiķiem, no kuriem viņa prasmīgās rokas izgriež gan spieķus, gan ēku un darba rīku modeļus. K. Barons mīlējis strādāt arī Burtnieku mājas dārzā. Vēl šodien te aug viņa stādītais ozols.

Attēlā: Burtnieku māja.

Ēkas 1.stāvā atradās Dārtas un Krišjāņa Baronu dzīvoklis, bet terasē Barontēvs izvietoja savu darbnīcu vaļas brīžiem. Savus kokgriezumus viņš dāvināja draugiem

Barontēvs Mīlgrāvi
Dārta un Krišjānis Baroni uz Burtnieku nama sliekšņa
K.Barons pie Dainu skapja

Sālsmaizes šķīvis, ar kuru mīlgrāvieši apsveica K. Baronu, viņam pārceļoties uz dzīvi Burtnieku namā

K. Barons un A. Dombrovskis

K. Barons Vecmīlgrāvī

No jauna sārta liesmās fenikss dzimst,
Jo spēcīgi tas savus spārnus cilā,
Jo augstāk saulei pretī traucas viņš —
Tam vairāk gaismas, vairāk gaismas gribās.

Iz pelnu drupām ceļas jaunais nams
Jo cēli, stalti, vareni un droši,
Te rītos atspīd pirmais saules stars
Un pēdējs kavējas te, saulei rietot.

Un plašas, augstas telpas biedriem māj
Un aicina uz jaunu, jauku dzīvi;
Te dveš mums pretī rosīgs darba spars,
Kas nepaguris visām vētrām spītē.

Šai svinīgā brīdī lai liecinam,
Mēs cerību stipru lolojam,
Šī cerība mūžam mūs nepievils:
Tas nams būs tautai gaismas pils.

Veltījums „Ziemeļblāzmai”

K. Barons un A. Dombrovskis.

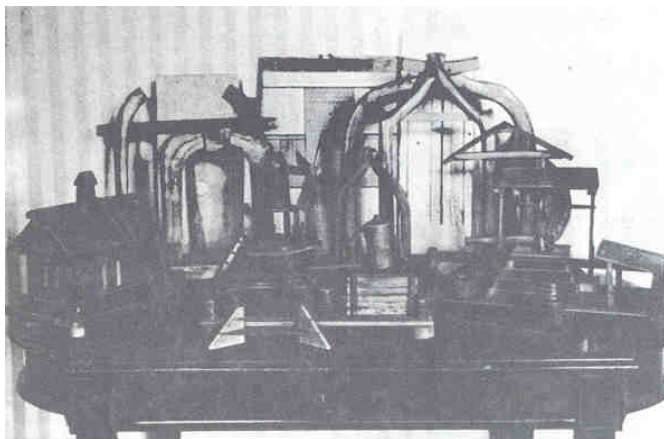
K. Barona kokgriezumi

Pati dzīves vieta ir jau gan labāka, veselīgāka nekā lielā pilsētā Rīgā. Mēs dzīvojam tagad it kā uz zemēm, labā, svaigā gaisā, jo tūlīt aiz vārtiem liels, plašs, sauss priežu mežs. Vienā pusē gar Daugavmalu izplešas Rinūžu ciems ar baznīcu un jūrskolu un tālāk Vecmīlgrāvis ar dažām koku fabrikām; otrā pusē aiz meža gabala ir lielais Ķišu ezers; uz ziemeļvakariem kādas verstes 4 no mums ir pati plašā jūra, līdz kurai stiepjas mūsu mežs.

Satiksme ar Rīgu ir diezgan ērta, jo uz turieni iet pa Daugavu katru stundu pasažieru kuģītis. No Jaun-Mīlgrāvja var arī braukt pa dzelzi ceļu.

Mēs divi veči dzīvojam klusu un mierīgi, es strādāju vēl pie «Dainu» izdošanas, un sieva apgādā saimniecību.

Kr. Barona vēstule brālim Ansim Baronam.

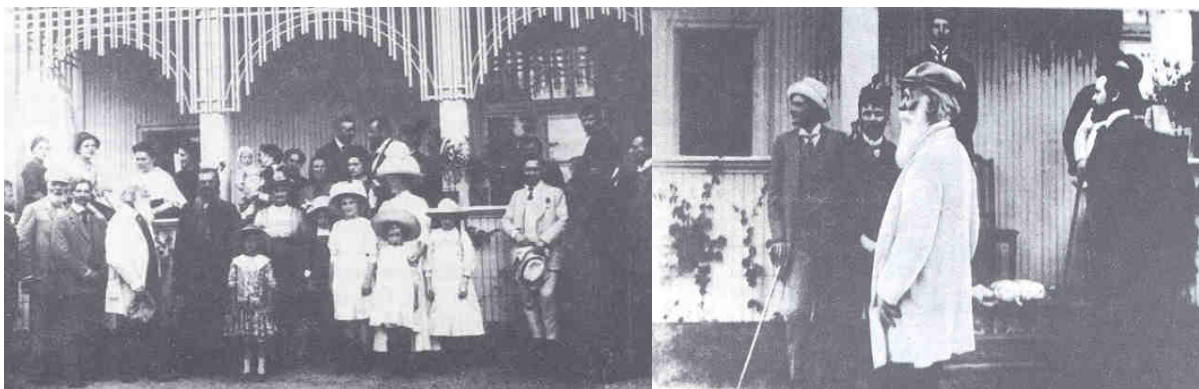

Krišjānis Barons, Jānis Jaunsudrabiņš un Kārlis Skalbe ar ģimenēm Burtnieku mājā

Baronu ģimene 1909. g. 21. martā Burtnieku namā: sēž K. Barons ar sievasmāti Annu Jēkabsoni (pa kreisi), mazmeitu Lidiju, dzīvesbiedri Dārtu un mazdēliem Kārli un Pauli. Aizmugurē mazmeita Biruta, vedekla Līna un dēls Kārlis

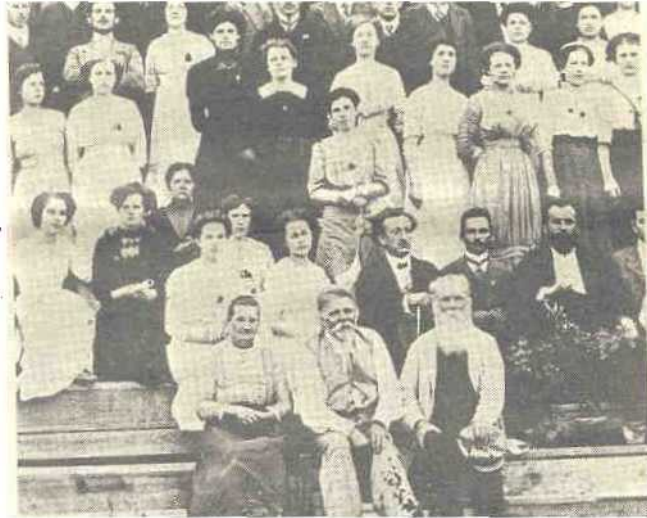
Barontēvs Burtnieku nama viesu vidū

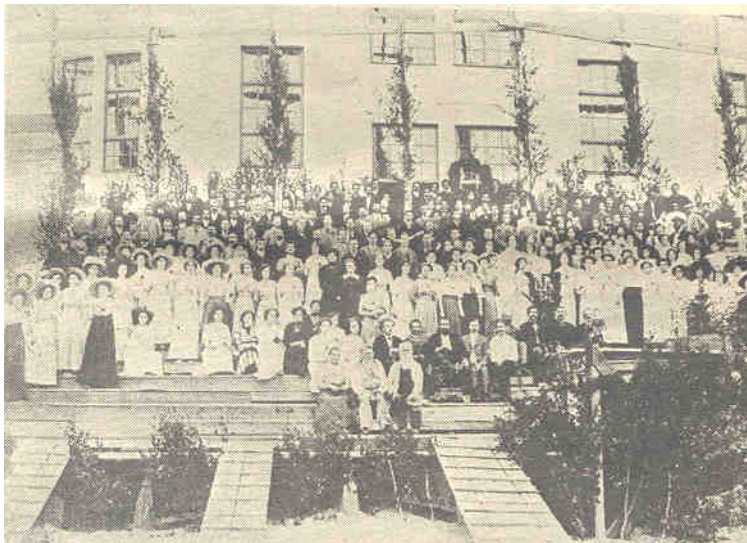
K. Barons un D. Barone dārziņa apkopšanas darbos Burtnieku namā

K. Barons pie ēvelsola

D. Barone, A. Dombrovskis un K. Barons
„Ziemeļblāzmas” atklāšanas svētkos 1913. g. 1.
septembrī

Proģimnāzija (1908)

Izjūtot mācību iestāžu trūkumu, Augusts Dombrovskis 1908. gadā uzceļ proģimnāziju, Baltāsbaznīcas ielā 14. Ēkai ir divi stāvi, plaši logi, virs ieejas A. Dombrovka vārdi: „Darbs pārspēj visu”. Arī šīs ēkas arhitekts un būvdarbu vadītājs ir pats Augusts Dombrovskis.

Tajā pašā gadā, kad skola bija uzcelta, tajā mācības uzsāk divas zēnu un meiteņu sagatavošanas klases un divas normātklases skolotājas Rinkas (M. Rinkas māsa) vadībā.

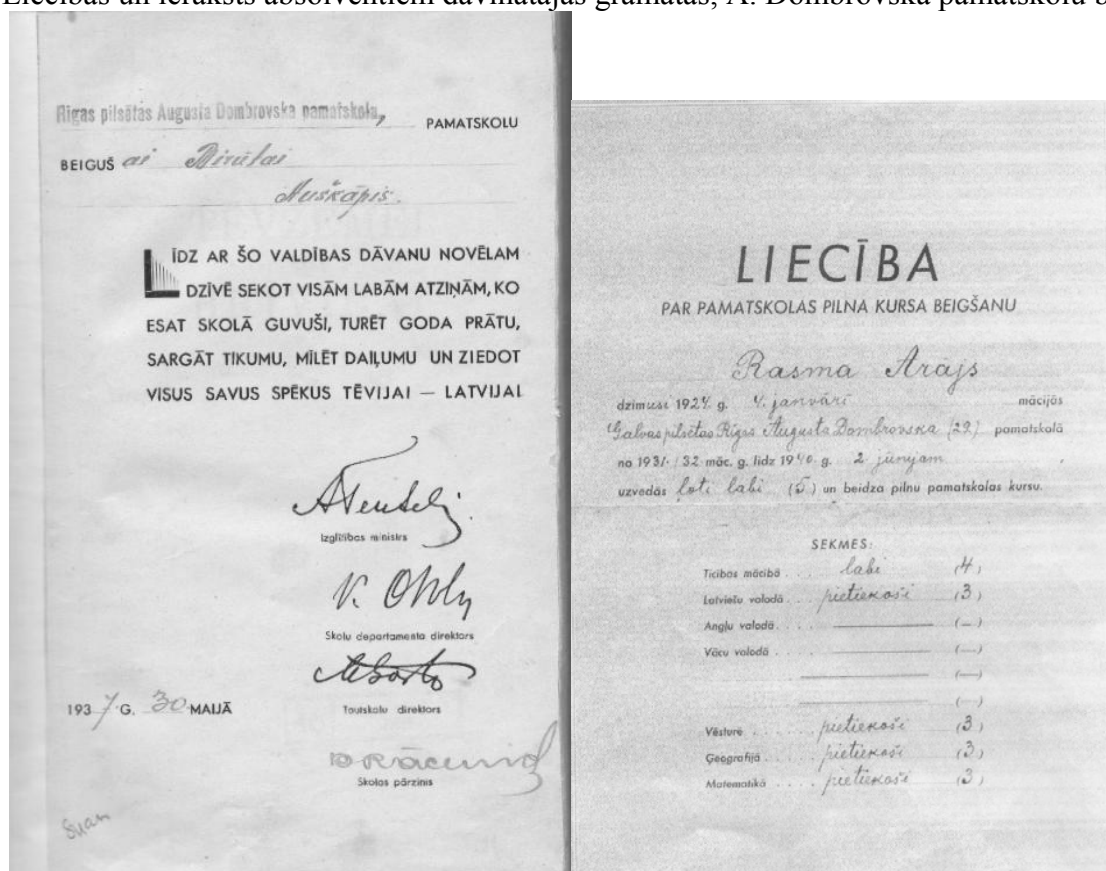

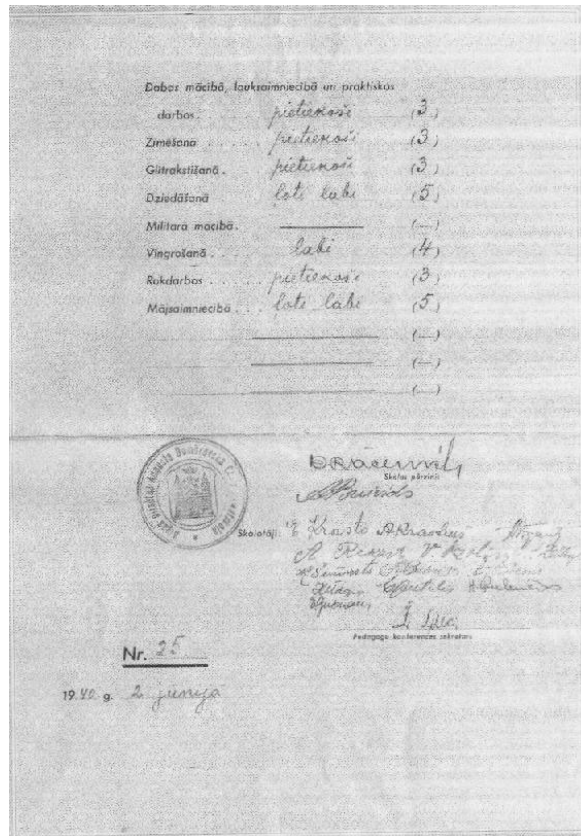

Skolas pārziņi:
A. Buivids, D. Rāčenis

Skolotāji:
E. Krasts, A. Krastiņš, A. Vīgants, A. Rikarte, V. Ozoliņš, J. Zeltiņš, H. Švūksts, I. Bebris, A. Siliņš, H. Ūdris, G. Putelis, A. Rubucis, Ē. Cīrulle (Gusmane), M. Turjāne, B. Bankina, J. Breikšs, K. Rinka, J. Cīcis, J. Āre

Liecības un ieraksts absolventiem dāvinātajās grāmatās, A. Dombrovska pamatskolu beidzot

Bērnu svētki (1908)

1908. gada 2. jūnijā pirmo reizi notiek plaši Bērnu svētki, kuru īpatnējais raksturs sabiedrībā rada ievērojamu interesi, kas nezūd arī turpmākajos gados. Bērnu svētki notiek katru gadu „Ziemeļblāzmas” pils parkā. Svētki nenotika tikai kara gados.

Bērnu svētki 1925. gada 14. jūnijā. Rīcības komiteja

SEEMEL BLANKA...
DOMBROWSKA...
DOMBROWSKA...

DOMBROWSKA...
DOMBROWSKA...
DOMBROWSKA...

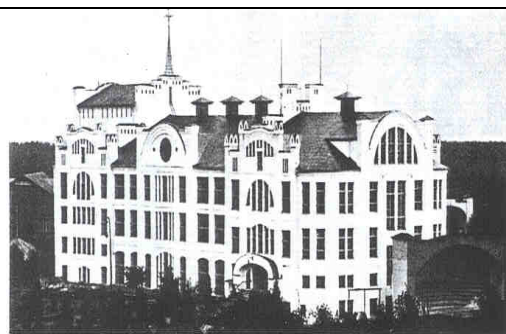
„Ziemeļblāzmas” pils (1913)

(1913. gada 1. septembris)

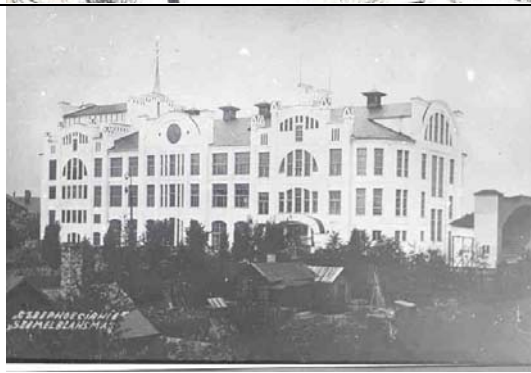
Jaunais nams top gatavs no dzelzs un betona (nedegošs!). Pēc Augusta Dombrovska lūguma nama arhitekts ir Gustavs Šķilters.

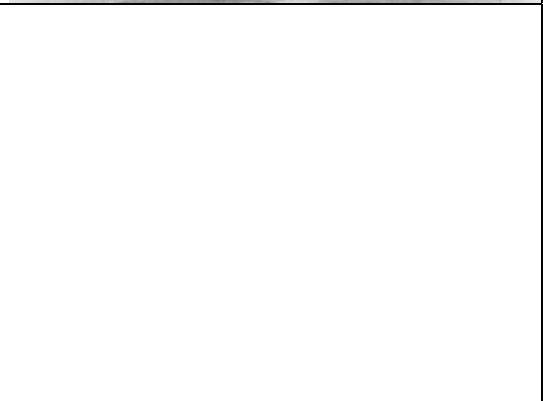
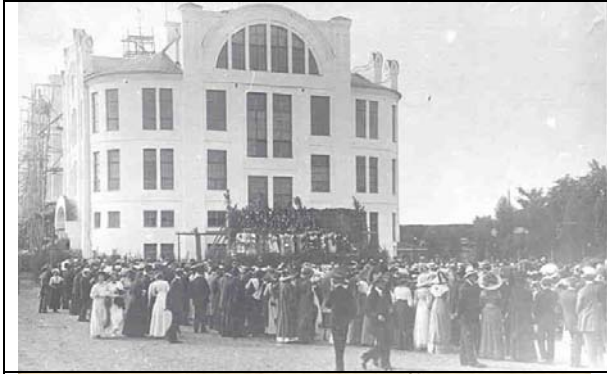
1913.gada 1.septembrī notiek lepna un svinīga nama atklāšana. Skan Jāzepa Vītola kantāte „Ziemeļblāzma” ar dzejnieka Leona Paegles vārdiem. Atklāšanas runu teic Valsts domnieks P. Zālīša kungs. Skan (divas reizes) himna” Dievs, svētī Baltiju”. Seko neskaitāmi apsveikumi un vēlējumi, tad koncerts, svētku mielasts un, kā teikts programmā, - jautrības vakars (ar dejām).

Pie iesvētīšanas ir pieaicināts mācītājs Andrievs Niedra, kurš, iesvētot namu, „met krustu” ar tik plašu žestu, ka Kārlis Skalbe vēlāk saka: „Tāds krusts vēl pasaulē nav mests!”.

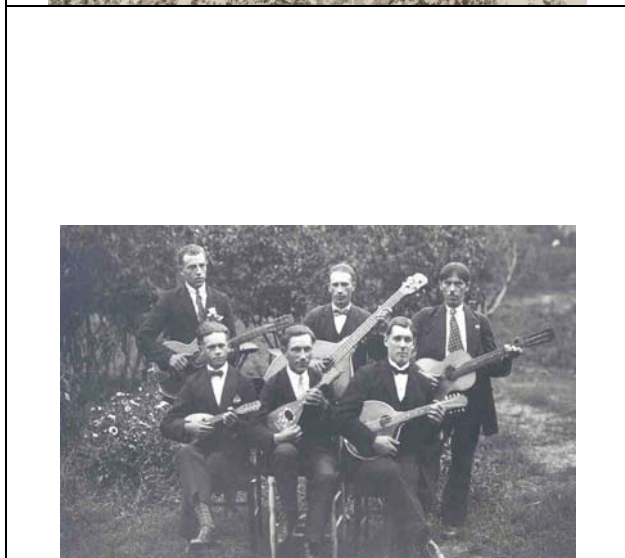

Ziemeļblāzmas nams.

1904. 1916

Nr. 208

Derīga tikai
Jānu Klatchan krogam
 abšņādam?

no 1. janv. 1916 līdz 31. dec. 1916

Rub. /

NB. Beedribas namu apmeklejojot karis
 uz kartības uzrauga pēprasījumu
 jāuzrāda.

Beedru zinātnis *[Signature]*

P. SAKSIS, RIGA.

1904. 1915

Nr. 208

Derīga tikai
Jānu Platševiču kgam
Milgrāvis?

no 1. janv. 1915 līdz 31. dec. 1915

Rub. 1.

ПВ. Бедрибас наму аprobejoj kartis
uz kartības un ~~bezalk.~~ ~~безд.~~
jauzrada.

* „Ziemeļblāzma” *

БЕЗАЛКОГОЛЬНОЕ ОБЩ

Бедру zinātais *J. Rupars*

B. B. Ziemeļblāzma

Milgrāvi

Apliecība Nr. 5.

derīga līdz 1934. g. 30. martam
Jānis Purins

ir biedribas *sporta* komisijas loceklis

Biedribas priekšnieks: *M. Rūis*

Komisijas priekšnieks: *H. Kivāns.*

* Bezalkohola Biedrība *
* ZIEMEĻBLĀZMA *

Bezalk. B. „Ziemeļblāzma”

par 1940. g.

Biedru karte Nr. 462

Biedr. *Piņķis Antons Doroteja*

Priekšnieks: *M. Rūis*

Kasieris: *M. Vītols*

1940 g. *1/2*

J. MITREVICIS, Rīgā, Jāņa ielā 93

Latvijas Tuberkulozes Atpažošanas Biedrība.

BIEDRU KARTE № 839

1927. g.

Marija Vītols

Valdes priekšsēdētāja *Blāze Ilmārs*

Kasiers *B. Terāns*

NE PĒRĒMĒJĀT ŠĀS BIEDRĪBAS APLIECĪBAS, KĀRĀS, ATĪBĪJUMU PAR
TĀS PĒRĒMĒŠANU, KĀRĀS, ATĪBĪJUMU PAR
TĀS PĒRĒMĒŠANU, KĀRĀS, ATĪBĪJUMU PAR

Baltās barviņas draudzes pal.

KOMITEJAS

BIEDRA KARTE № 31.

Uzvārds un vārds *Vītols, Marija*

A. Bernhards

Priekšniece:

19. Marta 1934. g. Sekretāre: *M. Rūis*

Bezalk. B. „Ziemeļblāzma”

par 1940. g.

Biedru karte Nr. 463

Biedr. *Piņķis Antons Puris*

Priekšnieks: *M. Rūis*

Kasieris: *M. Vītols*

1940 g. *1/2*

„Ziemeļblāzmas” koris (1895)

„Ziemeļblāzmas” kora pirmsākumi meklējami Mīlgrāvja dziedāšanas biedrībā ap 1895. gadu, kas 1902.gadā apvienoja 82 biedrus. Šo biedrību vadīja Andrejs Dombrovskis, nelielas kokzāģētavas īpašnieks Ķīšežera krastā.

Izveidojot Mīlgrāvja bezalkohola biedrību, „Ziemeļblāzmā” darbojās vairāki kori.

Ziemeļblāzmas teātris (1904)

„Vēl pirms teātra skolas beigšanas aptiekāra gaitas mani noveda Vecmīlgrāvī. Tā bija vecā Dombrovskā impērija, jo gandrīz viss Mīlgrāvis piederēja savdabīgākajam latviešu filantropam-miljonāram vecajam Dombrovskā tēvam. Augusts Dombrovskis bija personība, kādas latviešiem ne pirms, ne arī pēc viņa nāves vairs nav bijis. Ar lielu vērienu viņš burtiski izšķieda savu bagātību latviešu tautai.”.. /V. Lapenieks/

Ziemeļblāzmas parks (1905)

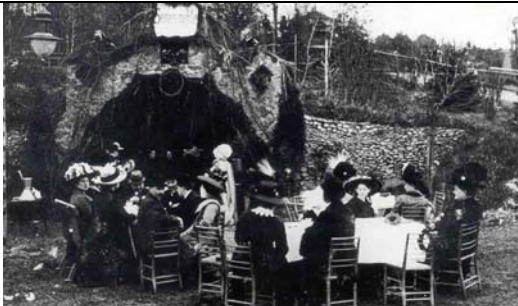
1905. gadā tika likti pamati parkam, iestādot vairāk nekā 1000 koku un krūmu. Parkā tika veidotas alejas un atsevišķas atpūtas zonas, laukumi un paviljoni, vasaras kafejnīcas, dažādas izbūves.

Ziedojumu vākšana (1903)

Ziedojumi tika vākti krievu-japāņu karā cietušajiem un viņu tuviniekiem, kā arī tuberkulozes slimniekiem

Satiksmes auto Sarkandaugava – Jaunmilgrāvis (1912)

Pirmais autobuss (Russo-Balt), kas redzams fotogrāfijā, uzturēja satiksmi starp Sarkandaugavu un Jaunmilgrāvi, no Provodnīka tilta (pie Kļevandra apstākņiem jeb Trako māju) līdz pārceļtuvai – pārnēm kas sākušās cēla pāri kanālam „Milgrāvis” uz Veco krogu Vecmilgrāvi, bet vēlāk uz Sūnu salas pārceļtuvi, kas bija tur kur vēlāk K. Ūlmanis iestādīja būvi. Šī autobusa satiksme bija apm. 1912-13. g. Alises Puriņas dzim. 1897. g. mātes brālis Emīls Arājs bija pirmais šoferis uz šīs mašīnas. Karjers kas bija uz šīs mašīnas bija Vīrietis. Mašīna gāja klīķu-klaburēm, Brauca divās maiņās. Šoferis un karjers sēdēja priekšā. Zina, smēķa Alise Puriņa m. Puriņa of 1897. g.

Par autobusu informējusi Alise Puriņa (dzimusi 1897. gadā).

A. Dombrovska piemineklis (1934)

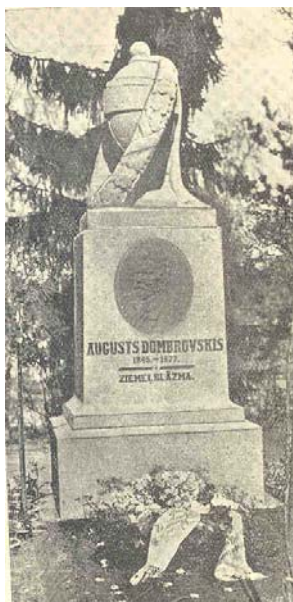
A. Dombrovskis nomira 1927. gadā; apbedīts paša izraudzītā vietā Ziemeļblāzmas parkā.

A. Dombrovska pieminekļa atklāšana notika 1934. gada 23. septembrī. Piemineklis veidots no Latvijas granīta, ko cirst iesāka mākslinieks Ž. Smiltnieks, bet pabeidza B. Treijs. Bronzas bareljefu ar Dombrovska attēlu un uzrakstu: "Augusts Dombrovskis, 1845-1927. Ziemeļblāzma" darināja G. Šķilters.

Piemineklis ir Valsts nozīmes aizsargājamais mākslas objekts Nr. 7421 (datēts ar 1934. gadu), ko apstiprina Latvijas Republikas Kultūras Ministrijas 1995. 23. februāra pavēle Nr. 12 (publicēta laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” 1998. gada 12. decembrī).

Bibliotēka (1911)

Ziemeļblāzmas bibliotēka 1911. gadā tika apstiprināta kā publiska bibliotēka mecenāta Augusta Dombrovska dibinātajā un uzturētajā Bezalkohola biedrības ēkā. Biedrībā ievēl arī bibliotekāru. Par to kļūst skolotājs Miķelis Lamberts. Tiek nolemts, ka turpmāk biedrība abonēs "Rīgas Avīzi", žurnālus: "Austrums", "Mājas Viesa Mēnešraksts", "Нива" un RLB "Derīgu grāmatu raksti".

Nenovērtējams ir Kārļa Skalbes un Lizetes Skalbes devums biedrības bibliotēkas darbā. No 1911. gada līdz 1914. gadam par bibliotekāru strādājis arī dzejnieks Leons Paegle.

1911. gada vasarā Augusts Dombrovskis saņem no gubernatora atļauju biedrības telpās atvērt publisko bibliotēku. Par to varam lasīt tā gada 27. jūlija laikrakstā "Лифляндскія Губернскія Ведомости" (Nr.76). Un tas skan šādi: "Лифляндскимъ Губернаторомъ разрешено Мюльграбскому безалкогольному обществу "Северное Сіяніе" открыть бесплатную библиотеку и читальню въ помещеніяхъ общества, въ Мюльграбеню Nr. 4089 (Vidzemes gubernators atļāvis Mīlgrāvja bezalkohola biedrībai "Ziemeļblāzma" atvērt bezmaksas publisko bibliotēku un lasītavu biedrības telpās Mīlgrāvī Nr. 4089).

Par bibliotēkas darbību tās pirmajos gados – grāmatu iepirkšanu, izsniegšanu, lasītāju skaitu un abonētajiem periodiskajiem izdevumiem – mēs uzzinām no Mīlgrāvja Bezalkohola biedrības "Pārskata", kas publicēts 1915. gadā.

No biedrības "Pārskata", "Dažādām Ziņām" var uzzināt, ka biedrībā darbojies arī "Lasāmais galds". 1914. gadā uz tā lasījās varēja atrast feļetonus, laikrakstus un žurnālus latviešu valodā: "Dzimtenes Vēstnesis", "Latvija", "Jaunā Dienas Lapa", "Liepājas Atbalss", "Jūrnieks", "Druva", "Domas", "Jaunības Tekas", "Tagadne", "Lietuvēns", "Skola un Māja", "Līdums", "Jaunās Ziņas", "Auseklis"; krievu valodā: "Огонек", "Солнце России", "Речь", "Русская мысль", "Нива", "Маякъ", "Свободное воспитание", "Соколь", "Вѣстникъ трезвости", "Природа", "Школа и жизнь"; vācu valodā: "Der Turner", "Universum", "Rigashe Rundschau" u.c.

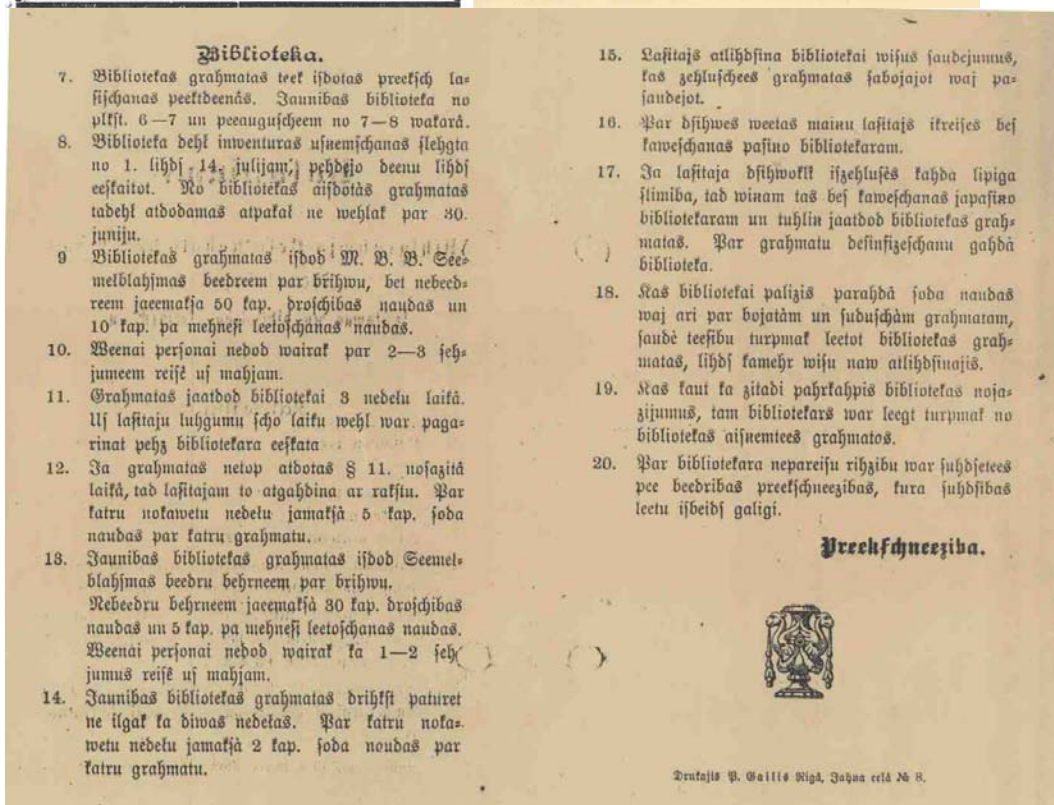
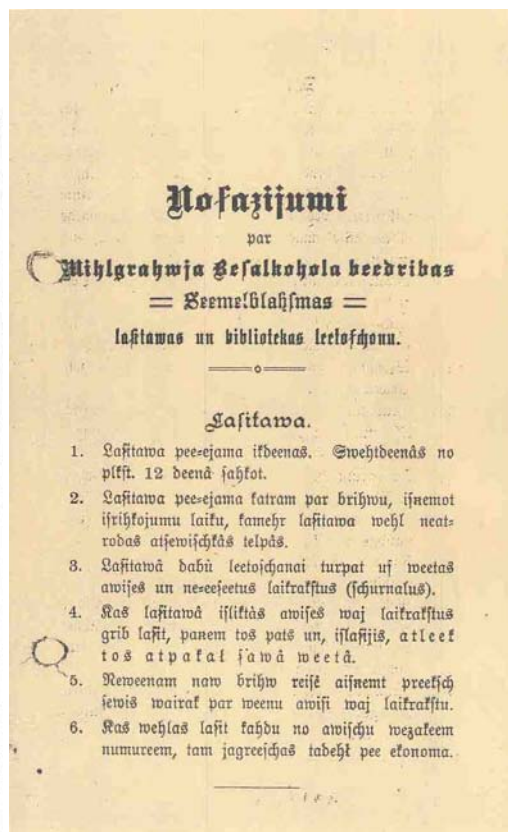
Galdam tika piesūtīti šādu izdevumu brīveksemplāri: „Dzimtenes Vēstnesis”, „Latvija”, „Jūrnieks”, „Jaunā Dienas Lapa”, „Liepājas Atbalss” un „Auseklis”.

Vēl šai pašā pārskatā tiek minēts, ka līdz 1914. gada 1. janvārim bibliotēkā bija 1182 sējumi par kopējo summu 851 rbļ. 96 kap.; iepirktas 95 grāmatas par 139 rbļ. 19 kap., bet izsniegto grāmatu skaits – 3469.

Bezalkohola biedrība "Ziemeļblāzma" veica arī grāmatu un skatu karšu izdošanu, popularizējot biedrības darbu un "Ziemeļblāzmas" pili.

Ziemeļblāzmas bibliotēkā ir saglabāts bijušās bibliotekāres un ilggadējas 31. vidusskolas skolotājas Olgas Ziemeles rokraksts, kas ņemts par pamatu Bezalkohola Biedrības „Ziemeļblāzma” vēstures hronikai.

Bezalkohola biedrības „Ziemeļblāzma” hronika (1902-1929)

1902. g. 17. jūlijs
Darbu sāk Mīlgrāvja Saviesīgā biedrība ar Augustu Dombrovski vadībā.
1903. g. 30. marts
Biedrība pārtop par Atturības biedrību „Ziemeļblāzma”.
1903. g. 11. aprīlis
Apstiprina Augusta Dombrovskā piedāvāto biedrības nama plānu.
Uzsāk nama būvi; darbus vada Pēteris Viziņš.
1903. g. 16. marts
Uzsāk mūrnieku darbus, ko vada Kārlis Martinovs, un galdnieka darbus, ko vada Pēteris Ozols
1903. g. 12. oktobris
Biedrības nama Spāru svētki.
1903. g. 9. novembris
Biedrības nama Dāmu komitejas bazārs par labu nama būvei.
Šai pašā laikā uzsāk ziedojumu vākšanu krievu-japāņu karā cietušajiem, viņu tuviniekiem, kā arī tuberkulozes slimniekiem.
1904. g. 21. jūlijs
Nolemts aprīņķa priekšniekam lūgt atļauju pāriet jaunajā namā, kura būve uzskatāma par pabeigtu.
1904. g. 1. augusts
Priekšniecības sēde par biedrības nama atklāšanu. Sastādīta svētku programma.
1904. g. 15. augusts
Atklāšanas svētki.
1905. g. 16. janvāris
Policija aizliedz teātra izrādes, baidoties no nemieriem.
1905. gads 10. marts
Sēde. Darbībā klusums. Policija aizliegusi sarīkojumus. Turpina paplašināt dārzu. Stāda kokus. Līdzina laukumus slidotavai un deju grīdai. Izgatavo 40 pārvietojamus un 60 nepārvietojamus solus un 30 galdus.
1905. g. 29. maijs
Petīcija Krievijas valdībai no 37 punktiem, kas ietver tā laika latviešu tautas nacionālos centienus un 1905. gada tautas kustības būtiskākos jautājumus.
1905. g. 17. augusts
Pie biedrības nodibinās A. Dombrovskā Izglītības fonds.
Piešķir pirmās stipendijas tālākai izglītībai A. Dombrovskā elementārskolu beigušajiem: Līnai Kaupei un Oskaram Freibergim.
1905. g. 21. septembris
Ministru Padome paziņo par Petīcijas saņemšanu.
1905. g. 16. oktobris
Izglītības fonda komitejā ir A. Dombrovskis, M. Rinka, V. Ozoliņš, O. Bauers, J. Kreicbergs, J. Alberta, M. Lamberts.
1906. g. 11. janvāris
Sēdē kora diriģents V. Ozoliņš atsakās no kora vadīšanas.
1906. g. 21. janvāris
Orlova sodu ekspedīcijas nodaļa nodedzina pirmo „Ziemeļblāzmas” namu.
No nošaušanas tiek izglābts Augusts Dombrovskis.

1906. g. 13. februāris
Tiek atļauts noturēt tikai nelielu priekšniecības sēdi. M. Rinka paziņo, ka A. Dombrovskis ir izceļojis no valsts.
1907. g. 26. marts
Priekšniecības sēdē nolemj biedru vajadzībai nomāt Jansona mājā divas istabas bibliotēkai un kora mēģinājumiem.
1907. g. 28. aprīlis
Muzikāli - dramatisks vakars Sarkandaugavā Pavasara biedrībā.
1907. g.
Turpinās sarīkojumi biedrības dārzā.
1907. g. 22. jūlijs
Pilna biedru sapulce, kurā piedalās arī A. Dombrovskis.
1907. g. 24. jūlijs
Priekšniecības sēde. Par biedriem apstiprina profesoru Maldoni un tēlnieku Gustavu Šķilteru.
1907. g.
Turpinās pagaidu biedrības ēkas būve (saukta - „Paviljons”).
1907. g. 14. septembris
Tiek apstiprināts režisors teātrim (Lejas-Krūmiņš), bet korim – diriģents (J. Āre).
1907. g. 14. oktobris
„Paviljonā” - jaunajā pagaidu ēkā - notiek koncerts ar dejām, teātra izrādes, priekšlasījumi, tiek atjaunota un papildināta bibliotēka un tās lasāmais galds.
1907. g. 22. novembris
„Ziemeļblāzmā” notiek Dr. Trygg Helenina priekšlasījums, ko tulko J. Kreicbergs un M. Lamberts.
1908. g. 2. jūnijs
Pirmo reizi parkā notiek plaši Bērnu svētki. Tie kļūst tradicionāli.
1908. g. 18. jūnijs
Nosūta Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijai protestu par aprīņa priekšniecības dažādiem aizliegumiem biedrībai (arī par aizliegumu rīkot „Trimpus Vakaru”).
1909. g.
Notikuši 6000 priekšlasījumi.
1909. g. 2. janvāris
Bērnu bibliotēkas atvēršana.
1909. g. 30. janvāris
Krievijas Valsts domes loceklim Meijerdorfam tiek nosūtīta pateicība par žūpības apkarošanas likuma izstrādāšanu.
1909. g. 14. oktobris
Nolemj piedalīties I Viskrievijas pretalkohola kongresā Pēterburgā.
1909. g. 28. decembris - 1910. g. 6. janvāris
Piedalās pretalkohola izstādē, kurā delegāts advokāts J. Kreicbergs nolasa referātu „Krogu nozīme Baltijā”. Kongresā Pēterburgā piedalās A. Dombrovskis, M. Rinka, J. Alberta, V. Nīmande, G. Šķilters un J. Dombrovskis.
1909. g. 15. - 29. jūnijs
Vidzemes antialkohola biedrības izstāde Rīgā.
1909. g. 14. oktobris
K. Barons uzdāvina biedrībai „Latvju dainu” sējumus.
1910. g.
5. Latviešu Vispārējie dziesmu svētki, kuros gatavojas piedalīties arī „Ziemeļblāzmas” koris, taču tā nenotiek.

1910. g.
Gada sākumā teātrī par režisoru pieņem aktieri K. Koškinu.
Ziemeļblāzmas teātrī strādāja arī Arveds Mihelsons (Rutku Tēvs).
1910. g. 5. februāris
J. Alberte ziņo, ka gleznotājs J. Rozentāls dāvina biedrībai R. Blaumaņa portretu.
1910. g. 21. februāris
Labojumi Statūtos, lai varētu rīkot dažādus pieaugušo un bērnu kursus; veidot bērnu dārzus, darbnīcas, bērnu vasaras kolonijas; sarīkot ekskursijas; vēlēt komisijas; sarīkot bērnu svētkus, priekšlasījumus; izdot instrukcijas; atvērt skolas utt.
1910. g. 10. marts
Uzsākta jaunā biedrības nama pamatu likšana.
Atbalsta „Uguns un nakts” uzvedumu ar 50 rubļiem.
1910. g. 5. augusts
Sēde, kurā nolemj iesniegt lūgumu slēgt Rīnužos Muižas krogu. To noraida.
1910. g. 23. septembris
Sēde, kurā J. Alberte paziņo, ka teātra darbiniekam J. Duburam (īstajā vārdā - Jēkabs Āriņš (1866 - 1916)) pasniegts Lauru Vainags.
1911. g.
Krišjāni Baronu uzņem par biedrības Goda Biedru.
1911. g. 15. aprīlis
Tiek nosūtīta apsveikuma telegramma Krievijas Valsts domes loceklim Ciliševam par panākumiem žūpības apkaršanas laukā.
1911. g. 16. jūnijs
J. Poruka apbedīšanas dienā biedrības vārdā tiek nosūtīts vainags.
1911. g. 6. jūlijs
Emilim Melngailim tiek atvēlēts biedrības dārzs koncerta sarīkošanai.
1911. g. 27. jūlijs
Laikrakstā nopublicēta Vidzemes gubernatora atļauja atvērt publisko bibliotēku un lasītavu biedrības telpās.
1911. g. 16. novembris
Apsveic J. Vītola 25 gadu darba jubilejā.
1912. g.
Biedrībā notikuši 52 izrīkojumi.
Teātra komisijā ir: J. Tēbergs, M. Rinka, L. Paegle, J. Jaunsudrabiņš, E. Ramats, A. Freimanis. Lektori: L. Paegle, E. Ramats, Cand, teologs L. Adamovičs, A. Saulietis, M. Rācenis, [advokāts A. Hodenbergs], kora diriģents A. Briģis
1913. g.
Vidzemes gubernators neļauj rīkot pretalkohola svētkus.
J. Jaunsudrabiņš dāvina K. Barona portretu.
Izdod „Alkohola iespaids uz organisma attīstību”.
1913. g.
Gatavojas jaunā nama atklāšanai: gatavo mēbeles un skatuves dekorācijas, E. Vītols izstrādā atklāšanas akta un koncerta programmu, kurā piedalās arī J. Vītols.
1913. g. 1. septembris
Jaunā biedrības nama atklāšana.
1914. g. marts
A. Dombrovskis nolasa dokumentu, ar kuru nodod jauno biedrības namu biedrības lietošanā „ar visām ietaisēm un dārzu”.
Biedrības darbība plaukst, taču sākas Pasaules karš un bēgļu gaitas.

1914. g. rudens
Biedrība piemērojas kara radītajiem apstākļiem un vajadzībām. Tiek izveidota patversme rezervistu un zemessargu bērniem, kuru vada M. Rinkas.
1915. g. 21. jūlijs
Evakuē Mīlgrāvi. Pēdējā biedrības sēde notiek A. Dombrovska kantora telpās. Dzirdama lielgabalu dunoņa
1915. g. 4. augusts
Biedrības namā ienāk pirmie brīvprātīgie strēlnieki (ap 700). Notiek kaujas vienību formēšana. Pulkvedis J. Francis formē 2. Rīgas strēlnieku bataljonu.
Virs Mīlgrāvja ienaidnieku aeroplāni.
30. septembris
2. Rīgas Strēlnieku bataljons tiek izvadīts uz fronti. Biedrības telpās apmēram četras dienas uzturas 4. Vidzemes Strēlnieku bataljons kapteiņa Paula vadībā.
1915. g. 1. decembris
Ienāk 8. Valmieras Strēlnieku bataljons kapteiņa [Imaka] vadībā. Tiek rīkota eglīte ar priekšnesumiem.
1916. g. februāris
Biedreņu komiteja sarīko bērniem „vārīšanas un lāpīšanas” kursus, kurus apmeklē 40 bērni vecumā no 10 līdz 14 gadiem.
1916. g. 12. jūnijs
Biedreņu komiteja sarīko biedrības dārzā bērnu svētkus, kurus apmeklē ap 4000 cilvēku. Svētkus atbalsta Daugavgrīvas cietokšņa komandants, izdodot pavēli visus apmeklētājus ielaist Mīlgrāvī bez atļaujas.
1916. g. 24. jūnijs
Līgo svētki, kuros dziedāja kori Ūzes un Rinkas vadībā.
1916. g. 5. marts
Tiek veidota apsveikuma adrese M. Vīgnerei-Grīnbergai.
1916. g. 14. augusts
Tiek uzlikts vainags kritušā [Zēmaņa] kapam, kurš vadīja 1. Latviešu strēlnieku nodaļu.
1916. g. 12. septembris
Atgriežas 3. Kurzemes strēlnieku bataljons, kas pēc gada frontes pirmajās līnijās cīnījās Nāves salā.
1916. g. 18. novembris.
Sarīkojums bērniem.
1916. g. decembris
Eglīte bērniem.
1917. g. 1. janvāris
Notiek R. Blaumaņa lugas „Pamāte” izrāde bērniem.
1919. g. maijs.
Atsāk darbu bērnu dārzs.
1919. g. 1. jūlijs
Sāk darboties Amerikas palīdzības komiteja. Bērni saņem pārtikas paciņas.
1919. g. 24. augusts
Par labu bērnu dārzam tiek rīkots Bērtuļu tirdziņš.
1919. g.
Puķu balle.
1919. g. 9. oktobris
Mīlgrāvī tiek nodibināta Sieviešu palīdzības korpusa Mīlgrāvja nodaļa.
1919. g. 12. - 13. novembris
Nodeg „Paviljons”.

1920. g.
Dārza svētki.
- 1920.g. 13. jūnijs
Bērnu svētki.
1920. g. 12. oktobris
Koncerts. Balle.
Biedrības kasē ir 9699 rbļ., kas paredzēti biedrības nama remontam.
Biedrībā ir M. Rinka, M. Vītols, Emīlija Dreslers un Marija Dreslers, E. Ķilpe, [K. Sīrs].
Bērnu dārzā strādā Marta Rinka, Sofija Ārste, Lilija Gailis.
1920. g. 5. septembris
Valdes sēde, kurā piedalās A. Dombrovskis, M. Rinka, J. Alberts, J. Bagāts, K. Rupais, A. Bernhards, Grundšterns, V. Kalcenavs. Tiek konstatēts, ka biedrības nams ir pilnīgi nelietojams: iznīcināta centrālā apkure, izsisti logi, salauztas mēbeles, dārza sēta sagāzusies. Atjaunošanai vajadzīgi līdzekļi...
1923. g.
Tiek saņemts 1. Valsts pabalsts – 50000 rubļu.
1923. gads
Dramatiskos kursus vada Dombrovskis-Dumbrājs.
Kora diriģents ir Voldemārs Brenneris.
Režisors ir A. Mierlauks, taču dažas lugas sagatavo arī A. Slaņķis.
Biedrībā notiek dārzkopības, tehniskās zīmēšanas un rokdarbu kursi, tiek atjaunota un papildināta bibliotēka.
1925. g.
Priekšnieks J. Tēbergs.
1925. g. 17.maijs
A. Slaņķa 10 gadu teātra darba jubileja.
1925. g. 26.jūnijs
Lūgums slēgt Mīlgrāvja dzertuves.
M. Rinka nosvin 25 gadu darba jubileju.
1926. gads
No darba atstādina A. Slaņķi.
1926. g. 10.marts
Rīgas apgabaltiesa apstiprina statūtus bezalkohola biedrībai "Ziemeļblāzma".
1926. g.
Biedrībā notiek kursi vecākiem, dārzkopības kursi, bērnu pēcpusdienas.
1926. g. 7. jūlijs
Priekšniece Marta Rinka.
1926. g. 16. februāris
Režisors Dombrovskis-Dumbrājs. Tiek uzvesta J.Raiņa luga „Mīla stiprāka par nāvi”, kuru apmeklē Izglītības ministrs J.Rainis.
1927. g.
Nodibina Bērnu kasi.
1927. g. 13. novembris
Mirst A. Dombrovskis. Apbedī 20.novembrī (profesors Maldonis.) Gulda paša izraudzītā kapa vietā biedrības dārzā.6 nedēļas garšs sēru laiks.
1928. g.
Cerības pulciņš.

1929.g.

Kinofilmas.

Alkohola apkarošanas centieni: pretalkohola dienas, veselības nedēļas, kongresi un iesniegumi pilsvaldei, valdības iestādēm un Saeimai.

sabiedriska rakstura jautājumi: Rīgas – Rūjienas dzelzceļa līnijas virziena noteikšana, tilta būve, publiskā pirts, satiksme, apgaismošana, pārceltuve.

Biedrības koris Brennera vadībā rīkojis koncertus, piedaloties apvienoto koru dziesmu dienās ārpus Mīlgrāvja - Rīgā, Ādažos, Ogrē, Sarkandaugavā.

Teātra izrādes Bolderājā, Strazdumuižā. A. Dombrovska piemiņas fonds.

1929.g.

Tiek rīkota plaša mantu loterija.

1929.g.

M. Rinka (priekšniece), E. Liepiņš (pr. b.), K. Kustiņš (sekretārs), K. Lūsis (sekr., b.), O. Bauers (mantzinis), P. Innuss (kasieris), M. Avotiņš (kasieris), J. Bērziņš (kārtības komisijas priekšnieks), M. Dreslers (kārtības komisijas priekšnieka vietnieks), Fr. Dombrovskis-Dumbrājs (teātra komisijas priekšnieks), A. Dombrovskis (mūzikas komisijas priekšnieks), V. Brenneris (mūzikas kom., pr. v.), M. Vītols, Ed. Liepiņš (nama k. priekšnieks), I. Ozolants (nama k. pr. v.), I. Alberts (kasiera vietn.). Piemin goda biedrus K. Baronu un A. Dombrovski.

Jānis Rieksts (1881 – 1970)

**LATVIEŠU
FOTOMĀKSLAS
PROFESORS**

Cauri savai pusgadsimtu garajai fotogrāfa darbībai latviešu fotomākslas virsotnēs allaž stāvējis Jānis Rieksts. Viņa fotogrāfijas izstādēs augstu vērtēja gan skatītāji, gan kritika. «Visdzīvākais ir J. Rieksts. Viņš ir meklējis kaut ko sevišķu, ar ko tas atšķirtos no citiem, savu īpatnēju izteiksmi. Tas redzams viņa portrejās un arī dabas skatos. Meklēta kāda simfoniska saskaņa, kas piedotu uzņēmumam paliekošu vai pat īstu mākslas nozīmi,» — šādu vērtējumu J. Rieksta darbiem dod dzejnieks Kārlis Krūza, apmeklējot pirmo Latviešu fotogrāfiskās biedrības izstādi 1906. gadā, jo, kā zināms, minētā biedrība par galveno mērķi izvirzīja fotogrāfijas pacelšanu mākslas līmenī.

Pirms simt gadiem 21. maijā Iecavas pagasta «Drieškinu» mājās tika kārtā šūpuļa liksts nākamajam latviešu fotogrāfijas censoņim. Viņa tēvs no vietējā barona bija nopircis 10 ha zemes gabalu, kurā vēl bija jāliž lidumi un jālauž celmi. Kad dēlam ir tikai četri gadi, no pārmērīgi smagā darba tēvs mirst, bet gadu vēlāk arī māte.

18 gadu vecumā, braucot uz ābolu vezuma, jauneklis ierodas Rīgā meklēt darbu. Tajā gadā esot remontēts Rātsnams, kur tad Jānis Rieksts arī sācis strādāt pie meistara Radziņa, pelnīdams 50 kapeikas. Strādājot kādā naglu fabrikā Pārdaugavā, pa vakariem mācījies galdnieka amatu pie Indriķa Baumaņa. Tur tad arī noskatījies no kāda strādnieka, kurš pratis fotografēt, vēlāk, mācīdamies no grāmatām, papildina savas skopās zināšanas fotogrāfijas arodā. Iekrājot naudu, 1902. gadā J. Rieksts Vecajā Jelgavas ielā 42 atver savu fotodarbnīcu. Pirmo fotokameru izgatavo pats.

Turpmākā Jāņa Rieksta dzīve ir kalpošana fotogrāfijai un tās

augstākajai mūzai fotomākslai, kuru viņš apgūst pašmācības ceļā. Šādu ceļu iet daudzi 20. gs. sākuma latviešu fotoamatieri. Tikai nodibinoties Latviešu fotogrāfiskajai biedrībai, tiek organizēti fotokursi, kuros kā lektors ir arī J. Rieksts. Viņš bez tam ir biedrības priekšsēdētāja Mārtiņa Buclera vietnieks. «Staru» lasītājiem viņa vārds (domāts J. Rieksts. — P. K.) nedrīkstētu būt svešs. Viņa mākslinieka acs pie dabas skatu uzņemšanas un motīvu izvēle, modernā izstrādāšana, ievērojot jaunākā laika tehnikas un mākslas prasījumus, — atradušas plašu popularitāti nevis vien pie mums, bet arī ārzemēs. Rieksta stiprākā puse, viņa individuālisms — pigments» («Stari», 1907. g. 5. num.). Ar pigmentsa jeb ogļu papīra ieviešanu fotogrāfijā radās lielāka iespēja piedot katram uzņēmumam savu individuālo iespaidu. Jānis Rieksts bija šī modernā izteiksmes līdzekļa smalks pārzinātājs.

Kā talantīgu portretistu Jāni Riekstu iepazīstam 1908. gadā Siguldā, kur tiek organizēta Latviešu fotogrāfiskās biedrības fotoizstāde un tautas svētki Fotogrāfu kalnā. Jānis Jaunsudrabiņš rakstīja: «Sevišķi man gribētos pieminēt J. Rieksta darbus. Rozentāla kundzes portreja ir tāds mākslas darbs, ka pilnīgāku par to vairs nevar iedomāties, tad vēl rakstnieka Blaumaņa un dzejnieka Akurātera portrejas...» («Latvija», 1908. g. 142. num.)

Pieminētie R. Blaumaņa un J. Akurātera portreti bija tikai neliela daļa no tiem divdesmit pieciem latviešu rakstnieku portretiem, kurus J. Rieksts uzņēma sakarā ar lielā krievu rakstnieka Ļeva Tolstoja 80. dzimšanas dienu un kā dāvanu no Latviešu Fotogrāfiskās biedrības nosūtīja jubilāram. Pie albuma izgatavošanas strādā mākslas kalējs J. Kreicbergs, kurš metālā veido albuma vāka rotājumu un uzrakstu:

Lielajam krievam grāfam L. N. Tolstojam astoņdesmitā dzimūdienā 1908.

Albumā ierakstīts apsveikuma teksts latviešu un krievu valodā: «Augsti cienijamais grāf Leo Nikolajevič! Jūsu darbi ir kā auglīgi vēji plūduši pār visu pasauli. Tie nav gājuši garām arī Daugavas un Gaujas krastiem. Mūsu sirdis glabājas silts paldies Jums par visu labprāt dāvāto un cerība, ka Jūsu bagātā dvēsele vēl nemitēsies dāvāt. Sveicinam Jūs un nododam Jums uz astoņdesmito šūpla dienu šo albumu ar mūsu rakstnieku ģimētnēm. Varbūt tas Jums mazu prieku dara.

Latviešu Fotogrāfiskā Biedrība Rīgā.»
1908. 28. VIII

Ir zināms, ka Ļevs Tolstojš Latviešu Fotogrāfiskajai biedrībai atsūtījis pateicības vēstuli ar personīgu parakstu.

Albums tagad glabājas Ļ. Tolstoja muzejā Maskavā. Tajā atrodam unikālu latviešu literatūras klasiķu portretu galeriju, kuru J. Rieksts (ar dažiem izņēmumiem) darināja viena — 1908. — gada periodā. Albums tā laika naudas izteiksmē esot novērtēts par 200 rbļ. Tagad tam piemīt ļoti liela kultūrvēsturiska vērtība.

Izpētot albumu, es vēlreiz pārliecinājos par Jāņa Rieksta fotomākslinieka — portretista talantu un spējām atrast katram modelim (šoreiz tie bija rakstnieki) savu individuālo pieeju ar pozu, gaismu, rakursu. Tie bija: Kr. Barons, K. Skalbe, Zeltmatis, R. un M. Kaudzītes, K. Krūza, F. Bārda, Aspazija un Rainis, J. Akurāters, R. Blaumanis, K. Štrāls, A. Brigadere, A. Austrīņš, A. Deglavs, V. Plūdons un citi. Īpaši izcēlās Jāņa Jaunsudrabiņa portrets, ar savu fototehnisko izpildījumu atgādinot gleznotu mākslas darbu. (Zēl, ka tā smalkums gandrīz pilnīgi pazūd, portretu reproducējot.) Šie fotonegatīvi, tāpat kā latviešu strēlnieku uzņēmumi, gāja bojā otrā pasaules kara laikā, kad tika sagrauta māja, kurā atradās J. Rieksta fotoģarbaica un arhivs. Daudz vē-

tīgu uzņēmumu J. Rieksts izgatavojis savā 89 gadus garajā mūža gājumā, atstājot mums kultūras darbinieku portretus, kurus atrodam muzejos, bibliotēkās, ģimenes albumos. No fotogrāfa gaitu sākuma nozīmīgi ir Aspazijas un Raiņa portreti laikā no 1903. līdz 1906. gadam, īpaši Rainis 1905. gadā (J. Raiņa Literatūras un mākslas vēstures muzejā). Ne mazāk vērtīgi ir arī E. Dārziņa, J. Brigadera, D. Akmentiņas, A. Alunāna un daudzu citu latviešu kultūras darbinieku portreti.

Īpaši jāpiemin 1909. gadā J. Rieksta atvērtais fotosalons, kuram Latvijas kultūras dzīvē ir plašāka nozīme. Pirmo reizi tie tiek dota iespēja iegādāties arī labas mākslas fotogrāfijas, tiek organizētas vairākas mākslas izstādes — keramiķim P. Šteinbergam, gleznotājam V. Zeltiņam, A. Cīrulum. Nozīmīgākā ir Baltijas mākslinieku izstāde, kurā piedalās V. Purvītis, J. Rozentāls, J. Jaunsudrabiņš, P. Kalve, kā arī B. Borherts, L. Mīrama, I. Tihomirovs un citi. Šis gadījums latviešu mākslas vēsturē ir unikāls: fotogrāfs ir sekmējis tēlotājas un lietišķi dekoratīvās mākslas propagandu.

Nav iespējams nosaukt visus tematus, kuru fotografēšanai pievērsies Jānis Rieksts (kas pensijā devās 83 gadu vecumā), būdams kopā ar savu tautu visos vēstures pagriezienos. Viņa mūžs ir apbrīnas vērts, jo otra tāda nav latviešu fotovēsturē, ne velti viņa kolēģis un laikabiedrs Roberts Johansons nosaucis Jāni Riekstu par profesoru, precizējot gribētos teikt — par latviešu fotomākslas profesoru. 1970. gada 20. novembrī stāja pukstēt nerimtīgā fotogrāfa sirds, un viņš atdusas I Meža kapos Rīgā.

«Fotogrāfam jābūt ļoti neatlaidīgam, bruņotam ar plašām vispārējām zināšanām. Jāzina ne tikai literatūra, māksla, bet jāprot arī dažādi amati, jāpārzina ražošanas nozares. Allaž ir jābūt savā būtībā jābūt māksliniekam,» tā ir savā laikā teicis Jānis Rieksts, un tāds viņš bija arī pats savā dzīvē un darbā.

J. Rieksts. Līgosvītī Kurzemē.

Rīgas Centrālās bibliotēkas Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka

Par bibliotēkas darbību 20. gadsimta 20. - 30. gados ziņas nav atrastas.

1946. gadā bibliotēka atradās A. Dombrovska ielā 10 a (tagad M. Rinkas iela), kā Rīgas pilsētas 16. bibliotēka. Sākumā gan kā Rīgas 6. bibliotēkas (Sarkandaugavā) izsniegšanas punkts. Grāmatu skaits tajā bija tikai 279 eksemplāri. Bibliotēkas izsniegums – 30860 grāmatu gadā. Reģistrēti – 1416 lasītāji. Grāmatu izsniegšanas punktu pārzināja 6. bibliotēkas bibliotekāre M. Dūnaine.

Tikai kopš 1950. gada bibliotēka ir atpakaļ “Ziemeļblāzmas” namā, Ziemeļblāzmas ielā 36. Bibliotēkai ir lasītava un abonements. Vēlāk arī tiek atvērta Bērnu grāmatu nodaļa.

No 1947.gada līdz 1978. gadam (16. bibliotēkas) vadītāja bija Mirdza Švēde (1917 - 1999); no 1978. gada līdz 1981. gadam – Marta Kirle (1922 - 1999); bet no 1981. gada līdz 1986. gadam - Zaiga Upmale. Visu savu darba mūžu bibliotēkā ir aizvadījusi bibliotekāre Biruta Auškāpa (1923 - 1992.). Birutiņa, kā viņu sauca gan kolēģes, gan lasītāji mūsu bibliotēkā ir nostrādājus no 1947. gada līdz 1992. gadam.

Vecmīlgrāvieši ar mīlestību atceras arī savas bibliotekāres: Olgu Ziemeli un Āriju Legzdiņu. Abas ir arī Rīgas 31. vidusskolas skolotājas.

No 1986. gada 3. janvāra 16. bibliotēkas vadītāja ir Mārīte Astrīde Pļaviņa, kura darba gaitas bibliotēkā uzsāka 1984.gadā kā bibliotekāre Bērnu literatūras nodaļā, jo darbs ar bērniem nebija svešs – seši gadu pedagoģiskā darba pieredze Oktobra rajona Pionieru namā par rokdarbu skolotāju bērnu studijā “Vēverīši”. M. A. Pļaviņa 1998. gadā ir beigusi Kultūras un izglītības darbinieku tehnikumu bibliotekāru specialitātē.

Kopš 1996. gada Rīgas CBS (Centrālizētā bibliotēku sistēma) ar visām 48 numurētajām bibliotēkām pamazām sāka mainīt nosaukumus. Un mēs 16. siglas vietā izvēlējamies skaisto un vietai atbilstošo vārdu - “Ziemeļblāzma”. Bijām Rīgas Tautas bibliotēku apvienības Ziemeļblāzmas bibliotēka, bet kopš 2003. gada 1. septembra – Rīgas Centrālās bibliotēkas Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka.

1996. gada septembrī bibliotēka atzīmēja 85. jubileju. Vecmīlgrāviešiem kļuva pašaura esošā bibliotēka (188m²), un pēc rekonstrukcijas 2001. gadā atvērām bibliotēku ar 332 m², atsevišķu bērnu literatūras nodaļu ar abonementu un lasītavu - spēļu istabu. Tajā pat gadā bibliotēkā svinēja 90. jubileju.

Bibliotēkas krājumā ir ap 35000 iespieddarbu un vairāk nekā 1000 no tiem ir dāvināti no ASV, Kanādas, Austrālijas.

Piedalāmies projektu izstrādēs. Krājums ir papildināts ar video, audio kasetēm, CD un datorprogrammām.

Arvien nozīmīgāka vieta bibliotēkā ir jaunajām tehnoloģijām:

- 1998. gads - kopēšana
- 1999. gads - datortehnika, skenēšana
- 2000. gads - telefaksa pakalpojumi
- 2001. gads - internets ar iezvana pieeju
- 2002. gads – internets, DSL pieslēgums
- 2003. gads - interneta radiolinks vienotā tīklā ar Rīgas Domes serveri.

Mainās apkalpojošais personāls. Darbinieces ir ar speciālo bibliotekāro izglītību un valodu zināšanām. Lasītāvās – gan bērnu, gan pieaugušo – ir datori ar interneta pieslēgumu. Datorlietotāju skaits turpina palielināties. Pašlaik ir pieejamas 26 licenzētas datu bāzes.

Mainās arī bibliotēkas lasītājs. Ja agrāk mēs rūpējāmies, lai katram lasītājam būtu viņa pieprasītā grāmata plauktā, un viena nosaukuma grāmatas tika komplektētas vairākos eksemplāros, tad tagad lielu daļu informācijas izsniedzam no mūsu fonda virtuālās daļas. Jau, nodrošinot bibliotēkas ar datorlīnijām, uz pusi samazinājās iespieddarbu krātuves apjoms. Tas nebūt nenozīmē, ka mazāk informācijas, vienkārši piekļuve tai ir kļuvusi laikmetīgāka, ātrāka un kvalitatīvāka.

Sākumā, kad bibliotēkā uzstādīja pirmo datorlīniju, likās, ka būs grūti. Dažāda bija darbinieču sākotnējā attieksme, taču drīz vien sekoja apmācības, kursi, semināri, un šobrīd jau grūti iedomāties bez datora kaut vienu darba dienu bibliotēkā.

Rīgas Centrālā bibliotēka ar 45 filiālbibliotēkām Rīgā ir ceļā uz automatizētu lasītāju (lietotāju) apkalpošanu, un arī Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka. Bibliotēkas lasītāji ir 44000 iedzīvotāji (1996. g. dati) no Vecmīlgrāvja, Vecdaugavas, Vecākiem, Mangaļsalas un Trīsciema. Apkalpojamā rajonā ir 3 vidusskolas ar sākumskolām: Rīgas 31. vsk., 31. vsk. sākumskola, sākumskola "Blāzmiņa", Rīgas 46. vsk. ar sākumskolu un Rīgas 97. vsk, Rīgas 2. mūzikas skola, Mākslas amatu skola, Rīgas valsts tehnikuma filiāles, kā arī vismazākie un aktīvākie lasītāji, konkursu dalībnieki - pirmskolas iestāžu bērni. Tieši viņiem mēs gatavojam pasākumus un aicinām ciemos rakstniekus un māksliniekus. Bērnu un jauniešu pasākumi bibliotēkā tiek labi apmeklēti. Katru gadu, atbalstot Augusta Dombrovska un Martas Rinkas iedibināto tradīciju, bibliotēkas kolektīvs piedalās ikgadējos Bērnu svētkos "Ziemeļblāzmas" parkā.

Bibliotēkā strādā draudzīgs astoņu darbinieku kolektīvs – septiņi bibliotekāri un viens tehniskais darbinieks.

Atrodies Rīgas priekšpilsētā, patālu no pilsētas centra (15 km), cenšamies nodrošināt iedzīvotājiem iespējami pilnīgāku apkalpošanas servisu. Tas varbūt pat saskan ar mūsu bibliotēkas dibinātāja A. Dombrovska vēlmi, jo viss, kas bija populārs tā laika Latvijā, tika radīts un atkārtots Ziemeļblāzmā.

Te bija pašiem sava Sigulda ar alām, te bija Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs, vislielākā koncertzāle, profesionāls simfoniskais orķestris, profesionāls teātris ar aktieru un aktrišu beneficēm, liels atpūtas parks, zaļais teātris, vīnstīgu aleja parkā, gaisa ceļš, strūklakas,... un, protams, bibliotēka un lekcijas, priekšlasījumi, kultūrizglītojoši pasākumi. Pirmais rakstnieku un mākslinieku nams - Burtnieku pils, pirmais bērnu dārzs, fabrikas skola un daudz, daudz citu "pirmo": centrālapkure, dzelzsbetona celtne. Augusts Dombrovskis rūpējās, lai kultūra, izglītība, saturīga un veselīga atpūta strādājošiem un viņu bērniem būtu vieglāk sasniedzama. Viņa moto: "Darbs pārspēj visu" un "Ar izglītotu sirdi, neviens nav ļauns, vai dzirdi" nav aizmirsti. Mēs varam būt lepni, ka esam mantojuši šo vietu, un esam atbildīgi par šī mantojuma saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm.

Tā nu tas ir, ka cilvēki, kas atnāk uz "Ziemeļblāzmu" strādāt, paliek par ziemeļblāzmiem. Droši vien tā arī ir kāda savdabīga aura. Visi, kas strādājuši bibliotēkā, ir vākuši un apkopājuši materiālus par novadu. Un novada vēsture mums ir bagāta ar kultūras, mākslas un ļoti darbīgu cilvēku klātbūtni. Nu kaut vai visi Burtnieku nama iedzīvotāji un viesi. Burtnieku namā ir dzīvojuši un strādājuši: mūsu Dainu tēvs-Krišjānis Barons un Dārta Barone, Kārlis un Lizete Skalbes, tēlnieki G. Šķilters, T. Zaļkalns, mākslinieki un rakstnieki – J. Jaunsudrabiņš, A. Austriņš, P. Gruzna, J. Kļaviņš, K. Krūza, J. Melderis, J. Poruks, P. Kalve, J. Akurāters, A. Bandrēvičs, pianiste L. Dombrovska-Gomane un mūziķis A. Dombrovskis. Biežs viesis šeit bija Emīlis Melngailis ar savu kori. A. Dombrovska kultūras pilī pie lugu iestudēšanas un scenogrāfijas strādāja Rutku Tēvs (Arveds Mihelsons), O. Skulme, J. Kuga, J. Zālītis. Uz teātra izrādēm tika aicināti profesionāli galveno lomu izpildītāji: L. Špīlberga, Lilija Ērika, Anta Klints, E. Feldmane, arī aktieris J. Ģermanis. Ziemeļblāzmas teātrī ir strādājis aktieris, režisors, teātra kritiķis Frīdrihs Dombrovskis-Dumbrājs. Tika iestudēta M. Lengjela "Nakts serenāde", L.

Kamoleti "Aiz klostera mūriem", R. Blaumaņa "Skroderdienas Silmačos", Aspazijas "Ragana" u.c. lugas.

Aktīvi biedrības darbā bija vietējie iedzīvotāji. Biedrības dažādajās rīcības komitejās un organizatoru vidū ir mums pazīstamais satīriķis Jānis Dreslers un viņa abas dvīņu māsas, A. Dombrovska rūpnīcas koku brāķeris, vēlāk arī valdes loceklis Mārtiņš Gothards.

Ne mazāk populāri bija "Ziemeļblāzmas" kori un mūzikas ansambļi.

Augusts Dombrovskis "savai mīļajai latvju tautai" (tā teikts testamentā) ir atstājis bagātīgu mantojumu.

Šobrīd šī skaistā pils gaida nopietnāku remontu, un mēs ceram, ka tā atkal uzmirdzēs savā lepnumā un krāšņumā. Vietai, kurā laistas tik pamatīgas kultūras saknes, ir jāuzplaukst krāšņos ziedos. Tā domājam mēs, Rīgas Centrālās bibliotēkas Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas lasītāji un darbinieces: bibliotēkas galvenā bibliotekāre Ligita Kreņģe, vecākā bibliotekāre Kristīne Bondare, Tajida Duļbinska, Anita Dziedātāja, Regīna Zujāne, bibliotekāre Elita Voicehoviča, tehniskā darbiniece Lolita Stāmere un bibliotēkas vadītāja Mārīte Astrīde Pļaviņa.

Iepriecina fakts, ka mēs neesam vienīgie "Ziemeļblāzmas" vēstures pētnieki. Ik gadus saņemam jaunas un interesantas vēstis no Augusta Dombrovska laikabiedriem un viņu pēctečiem. Dzimtenē sāk atgriezties mīļu roku saglabātas atmiņas no tautiešiem ārzemēs – no Eiropas (Vācija), Austrālijas, Amerikas un Kanādas. Vissirsnīgākie tikšanās brīži bibliotēkā ir tad, kad varam uzklaut bijušo ziemeļblāzmiņu radniekus un draugus.

Pateicamies Uldim Cepurem (mācītājam no ASV Minesotas štata), kurš atsūtīja savas mātes Ērikas Cepures (A. Dombrovska Zaļās skolas skolotājas) fotogrāfijas, Jānim Birzem no Kanādas, Valdim R. Jekabsonam un Almai Tulinskai no Ņūdžersijas ASV, Jānim Melgalvim (pirmā bibliotekāra, skolotāja un biedrības kasiera Miķeļa Lamberta radniekam) un M. Gotharda dēlam Auseklim Gothardam no Ņujorkas ASV, mācītāja Jēkaba Mekša no Brazīlijas meitai M. Zaija Kēlerei, Valijai Ruņģei, Akmentiņam, un daudziem, daudz citiem. Bijām patīkami pārsteigtas, no Mirdzas O. Puriņas kundzes saņemot materiālu mapes par Vecmīlgrāvi un "Ziemeļblāzmu".

Pateicamies arī Kultūras pils "Ziemeļblāzma" administratoram Ivaram Staģītim par atbalstu.

Tas viss nu ir brīvi aplūkojams mūsu lasītavās.

Taču vislielākais pārsteigums mūs sagaidīja 2003. gada oktobrī, kad, apceļojot sava vecvectēva dzīves un darba vietas, mūsu bibliotēkā no Čehijas bija ieradies A. Dombrovska mazdēla mazdēls Pāvels Dombrovskis.

Vecmīlgrāvis ir unikāls rajons, tā uzplaukumu veicinājis Augusta Dombrovska mecenātisms, lielā dzīves un darba mīlestība, kā arī viņa neizmērojamās rūpes par laikabiedriem.

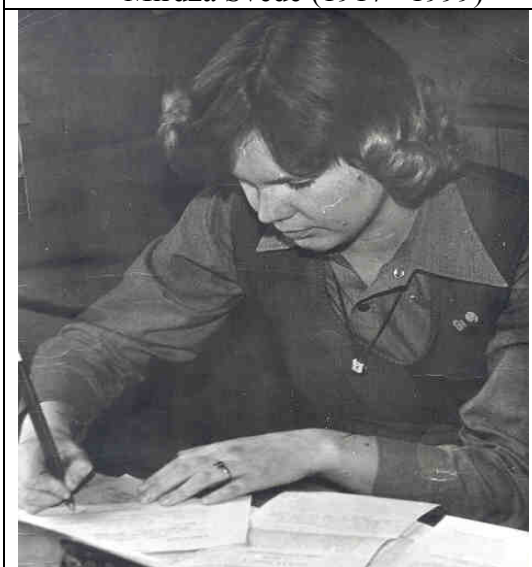
Bibliotēka bildēs (1946 - 2004)

Mirdza Švēde (1917– 1999)

Marta Kirle (1922 – 1999)

Zaiga Upmale

Biruta Auškāpa (1923 – 1992)
Visu savu darba mūžu ir aizvadījusi Ziemeļ-
blāzmas bibliotēkā.

Mārīte Astrīde Pļaviņa

2004. gada marts

2004. gads

2004. gads

2004. gads

2003. gads

2003. gads

K. Bondares izlaidums LU 2002. gadā

2003. gads

Tikšanās ar Annu Šteinu 2002. gadā

2001. gads. Bibliotēkas 90 gadu jubileja

Tikšanās ar Margaritu Stārasti 2001. gadā

2001. gads

2001. gads

2001. gads

2000. gads

2001. gads

Bērnu svētki 1996. gadā

1996. gads. Bibliotēkas 85 gadu jubileja

L. Kreņģeles izlaidums LU 1996. gadā

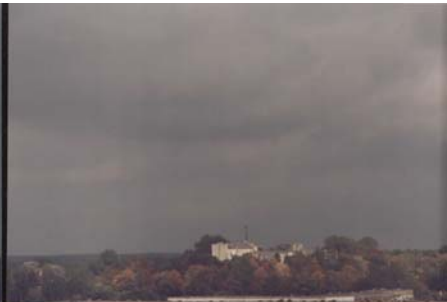

Vecmīlgrāvis bildēs (2001 – 2004)

Laimonis Vāczemnieks „Mana Ziemeļblāzma”

Gan saules lēkts,
gan saules riets,
Kas tek kā sārta lāsma,
Ir manam mūžam pāri liets
Un deg kā ziemeļblāzma.....
...Bet, kad vairs nepaliks nekā
Un norims asins blāzma,
Tad vēl kā uguns mūžīgā
Degs mana ziemeļblāzma.”
/Laimonis Vāczemnieks/

Bibliogrāfija

1. Afanasjeva T. Bērnu svētki Latvijā : [par Leonu Paegli] / T.Afanasjeva // Skola un Ģimene. – Nr. 8 (1975, aug.), 23. lpp.
2. Atmiņas: stāsta Krišjānis Barons un laikabiedri / sakārt. Kārlis Arājs. – Rīga : Liesma, 1985. – 113 lpp.
3. Atmiņas par Leonu Paegli / sakārt. Olga Paegle-Frankēvica.- Rīga : LVI, 1961.- 226 lpp.
4. Augustam Dombrovskim–145 : [fragments no testamenta] // Ziemeļblāzma. - Nr. 6/7 (1991.), 1. lpp.
5. Austrīņš Antons. Nezināmā priekšā : [Jaungada prologs „Ziemeļblāzmai”] / Antons Austrīņš // Kopoti raksti / Antons Austrīņš. – Rīga : J. Rozes apgāds, 1934, - 3. sēj., 132. lpp.
6. Badrevičs Ansis // Latviešu konversācijas vārdnīca. – Rīga : SIA „Grafīts”u.c.,1992. - 1. sēj., 1760. sl.
7. Baumanis Artūrs. Barons Burtnieku mājā. Dombrovskis : [atmiņas] / Artūrs Baumanis // Krišjānis Barons. – Augsburga : A.Buamanis,1946. – 106.–116.lpp.
8. Bērziņš Ivars. Augusts Dombrovskis un Ziemeļblāzma / Ivars Bērziņš; lit. red. Indra Gorenko.- Rīga : [b.i.], 2001. – 44 lpp.
9. Bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma”. Statūti // Bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma. – Rīga : Mīlgrāvis, 1925. – 15 lpp.
10. Cālītis Eduards // Latviešu konversācijas vārdnīca. – Rīga : SIA „Grafīts” u.c., 1992.- 2. sēj., 3398. sl.
11. Dzidrais avots : Lasāma grāmata atturības veicināšanai skolā un mājā : [latviski pārrakstījuši vairāki skolotāji]. – Vecmīlgrāvis : MBB Ziemeļblāzma, [b.g.]. – 150 lpp.
12. Emīļa Melngaiļa dzīves un darba vietas // sast. S. Stumbre. – Rīga : LVI, 1965. – 65 lpp.
13. Grāpis Andrejs. Krišjānis Barons Vecmīlgrāvī / Andrejs Grāpis // Literatūra un Māksla. – Nr. 44 (1985, 1. nov.), 16. lpp.
14. Gruzna Pāvils. Jaunā strāva : [romāns] / Pāvils Gruzna. – Vācija : Otto Krolla izdevn., 1946. – 205 lpp.

15. Ivanovs Miķelis. Gustavs Šķilters : monogrāfija / Miķelis Ivanovs. –Rīga : LVI, 1958. – 161 lpp.
16. Jaunsudrabiņš Jānis. Kopoti raksti : 15. sēj. / Jānis Jaunsudrabiņš. – Rīga: Liesma, 1985. – 541 lpp.
17. Jēruma Inga. Augustam Dombrovskim veltīta izstāde Nacionālajā bibliotēkā / Inga Jēruma // Ziemeļblāzma. – Nr. 47 (1995, jūl.), 1.-2. lpp.
18. Kas bija pirmo piecu Dziesmusvētku virsdiriģenti? : [par J. Vītoli] // Tava labākā grāmata par Latviju. – Rīga : Aplis, 1998. – 141. – 144. lpp
19. Kokapstrādes kombināts „Mīlgrāvis” 100 gados = Деревообрабатывающий комбинат „Милгравис” за 100 лет. – Rīga : Avots, 1988.- 39 lpp.
20. Kraukle Inta. Augusts Dombrovskis – izglītības un kultūras mecenāts (1845 – 1927) / Inta Kraukle // Laikmets un personība. – Rīga : Raka, 2002. – 90. – 129. lpp.
21. Kreicbergs J. Augusts Dombrovskis : [biogrāfisks zīmējums] / J. Kreicbergs. – Rīga : [b.i.], 1910. – 34 lpp.;
22. Krišjānis Barons / sast. K. Arājs. – Rīga : Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas izdevn., 1960. – 149 lpp.
23. Krišjānis Barons / sast. K. Arājs. – Rīga : Zinātne, 1984. – 144 lpp.: il.
24. Ķeniņš Atis. Lai gribam neiespēto! : [dzejolis A. Dombrovskim, „Ziemeļblāzmu” iesvētot] / Atis Ķeniņš // Latviešu jaunākās lirikas antoloģija. – Rīga: J. Rozes apg., [b.g.]. – 98. lpp.
25. Latviešu rakstniecība biogrāfijās. – Rīga : Zinātne, 2003. - 739, [2] lpp.: il.
26. Leona Paegles dzīves un darba vietas. – Rīga : LVI, 1961. – 95 lpp.
27. Māksla un arhitektūra biogrāfijās : 2. sēj. – Rīga : Latvijas enciklopēdija, 1996. – 239 lpp.
28. Māksla un arhitektūra biogrāfijās : 3. sēj. – Rīga: A/S „Preses nams”, 2000. – 255 lpp.
29. Mīlgrāvja bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma”. Mīlgrāvja bezalkohola biedrības „Ziemeļblāzma” darbība : pārskats par 1914. gadu // Mīlgrāvja bezalkohola biedrība „Ziemeļblāzma”. – Rīga : Mīlgrāvis, 1915. – 15 lpp.
30. Pa Krišjāņa Barona dzīves un darba vietām. – Rīga : LVI, 1961. – 97 lpp.
31. Paegle Leons. Dzeju izlase / Leons Paegle; atb. red. M. Vanaga. – Rīga : Grāmatu apgāds, 1945. - 48 lpp. - (Skolas literatūra, Nr. 17)
32. Paegle Leons. Īss atskats uz dzīvi / Leons Paegle // Kopoti raksti / Leons Paegle.– Rīga : LVI, 1958. – 5. sēj., 275.- 286. lpp.
33. Paegle Leons. Ziemeļblāzma : [dzejolis] / Leons Paegle. – Rīga : APP grāmatu apg., 1945. – 36. lpp.
34. Plūdons Vilis. „Ziemeļblāzmai”- Vecmīlgrāvī : [veltījums, iesvētot jauno biedrības namu 1913.gada 1. septembrī] / Vilis Plūdons // No nakts līdz rītam // Vilis Plūdons. – Rīga : J. Zeltiņa un A. Golta apg., 1921. – 57. lpp.
35. Pussars Romāns. Pie dižozola saknēm : [par K. Baronu] / Romāns Pussars.- Rīga : Zvaigzne,1985. – 111 lpp.
36. Rīgas sabiedriskie apstādījumi : [īsa vēsture]. – Rīga : Zinātne, 1988.-143 lpp.
37. Rudzītis Jānis. Poruks : [atmiņas] / Jānis Rudzītis. – Zviedrija : Ziemeļblāzma, 1971. – 38.– 46. lpp.
38. Skalbe, Kārlis. Kaķīša dzirnavas : [pasaka] / Kārlis Skalbe // Kopoti raksti / Kārlis Skalbe. – Rīga : J. Roze, 1938. – 4. sēj., 110. – 121. lpp.
39. Strods Ēvalds. Parāds : [par A. Dombrovski] / Ēvalds Strods // Māksla. – Nr.2 (1989, febr.), 2. – 3. lpp.
40. Teātris un kino biogrāfijās : 1.sēj. – Rīga : Preses nams, 1999. – 462 lpp.: il.
41. Teātris un kino biogrāfijās : 2.sēj. – Rīga : Pils, 2002. – 464 lpp.: il.
42. Vāczemnieks Laimonis. Mana Ziemeļblāzma : [dzejolis] / Laimonis Vāczemnieks // Atsaukšanās / Laimonis Vāczemnieks. – Rīga : Liesma, 1989.–148. lpp.

43. Viese Saulcerīte. Pie sliekšņa, pie avota / Saulcerīte Viese. – Rīga : Zvaigzne, 1989. – 159 lpp.: il.
44. Vilsons A. Revolucionārais rakstnieks par literatūru un mākslu : [par Leonu Paegli] / A. Vilsons // Cīņa. – Nr.133 (1980, 10. jūn.), 3. lpp.
45. Vītols Jāzeps. Beverīnas dziedonis : balāde jauktajam korim un simfoniskajam orķestrim, op. 28; Ziemeļblāzma : dziesma jauktajam korim un simfoniskajam orķestrim, op. 45 : partitūra / Jāzeps Vītols; sast. un priekšv. aut. A. Klotiņš.- Rīga : Zinātne, 1988. – VIII, [26] lp.
46. „Лифляндскія Губернскія Ведомости” – Nr.76 (1911, 9. jūl.). – 1. lpp.
47. Чаупова Р. Теодор Эдуардович Залькалн : [альбом] / Р. Чаупова. – Москва : Изобразительное искусство, 1974. - 47 с.
48. Уставъ Мюльграбенскаго Общественнаго Собранія = Milgrahwja Saweesigās Beedribas Statuti. – Rīga : [b.i.], 1903. – 39 lpp.

Projektā izmantoti foto dokumenti no RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas krājuma

Projekta vadītāja: Ilizana Rudene

Sastādītājas: Mārīte Astrīde Pļaviņa, Tajida Duļbinska, Kristīne Bondare

Digitalizācija: Andra Vīta, Agris Špīss

Materiālu rediģēšana: Zinta Geršmane, Daiga Mihailova

Apvāka dizains: Mihails Frolovs